

giới thiệu những phũng thực
từ học tập về giảm sút tiến trình công việc
trong quận lý tài nguyên
cả sự tham gia đa ngành

tỉnh ợÚk IÙk, viết nam

Bổ cáo chuyển giao nền hống
cĐa
Thomas Schwedersky

Tháng 5-1997

Thay mặt cho:
CỦ quan Hiệp tể Kỹ thuật ợc GTZ về
Ủ ban sống Mỏkống

Mục lục

A	Giới thiệu	1
A.1	CỦ sẽ về mục tiêu	1
A.2	Phũng phĩp làm việc	1
B	Tiến trình làm việc ở tỉnh ợÚk IÙk	2
B.1	Xĩc ợỄnh những vấn đề u tiến cĐa tá dù ĩn	4
B.1.1	TÝnh bõn vÕng	4
B.1.2	Cĩc nhĩm phĩt triển cẻng ợạng?	5
B.1.3	Từ học tập	5

B.1.4	Giảm sút tiền trên dù Ấn	5
B.1.5	Lệp kỏ hoÓch	5
B.2	TỀm kiỏm sù ợang nhÊt vò nhỔng khỉ niỏm cũ bụn: tÝnh bụn vỔng vì tù hợ trÝ/xỏc tiỏn tù hợ trÝ	6
B.3	Giảm sút tiền trên hoÓt ợng: bion phỈp thờ nghiỏm "giú thiờu bỏp cĐi cội tiỏn"	8
B.4	Giảm sút tiền trên cõng viỏc: Giao ợÊt , bả sung ợÊt nõng nghiỏp vì giao rõng	13
B.5	Quan sỈt vì tiỏp xỏc tÓi hion trờng: tẹp huÊn viỏc xờy bỏp lả cội tiỏn	15
B.6	Tẹp huÊn bỏp cội tiỏn: quan sỈt vì suy nghur	17
B.7	Kỏ hoÓch cho viỏc hỏc tẹp thùc hỡnh: Mỡ hỀnh thờ nghiỏm Bỏp cội tiỏn.	19
B.8	Tầng kỏt	27
C	Sù phỈt triỏn Khỉ niỏm cĐa dù Ấn: mét sè Ý tẻng vì ợỏ xuÊt	29
C.1	Bli hỏc tở cỈc bion phỈp thờ nghiỏm	29
C.2	Giỏ vai trũ hợ trÝ	30
C.3	Thay ợai cỈc hợ thềng sỏ đỏng ợÊt	30
D	Nguyỏn tỎc vì tiỏu chÝ xỈc ợỂnh nhỔng thùc tiỏn tèt nhÊt	31
	Phỏ lỏc 1	34

a. Giú thiờu

A.1 Cũ sè vì mỏc tiỏu

Sù híp tỈc giỎa MRC/GTZ vì dù Ấn NARMS ợỉ ợc nẻi lÓi vừo thỈng 2/1996 khi õng Michael Gluck liỏn hợ vớ dù Ấn ẻ Eschborn. ThỈng 6/1996 õng Trờn Ngỏc Thanh ợỉ tham gia khoỉ ợỏ tÓo 1 tuỏn vò cỈc phỦng thùc tham gia vì tù hợ trÝ trong quỏn lÝ tli nguyỏn thiỏn nhiỏn do dù Ấn NARMS tả chùc. ThỈng 1/1997, õng Christoph Feyen liỏn lÓc vớ Thomas Schwedersky ẻ Bonn. Tiỏp ợỏ, lỂch trỀnh cĐa ợít lừm viỏc ợỉ ợc lẹp vớ nhỔng mỏc tiỏu chÝnh sau:

- Hợ trÝ tả dù Ấn ẻ tình ợỦk LỦk trong cõng viỏc cĐa hỏ vò phỈt triỏn vỡng ợđu nguyỏn cã sù tham gia cĐa ngẻi đờn
- Thùc hion ợít cõng tỈc cẻ vỀn vò phỦng phỈp ợỂnh híng tiỏn trên hoÓt ợng
- Hợ trÝ dù Ấn MRC/GTZ trong viỏc xỈc ợỂnh nhỔng thùc tiỏn tèt nhÊt trong viỏc phỈt triỏn vỡng ợđu nguyỏn cã sù tham gia cĐa ngẻi đờn ẻ vỡng hỏ lu sẻng Mckong.

A.2 PhỦng phỈp lừm viỏc

Trong ợít cõng tỈc nầy, tởi (1) tuỏn theo nhỔng nguyỏn tỎc "cẻ vỀn vò tiỏn trên hoÓt ợng" (IPC). Do ợỏ mẻi quan tòm chÝnh cĐa tởi lỉ thỏc ợẻy phỈt huy nỪng lúc cĐa tả dù Ấn trong viỏc híp tỈc vớ cỈc cẻng ợang ợỏ phỦng ẻ huyỏn LỦk. ợiờu nầy cã nghur lỉ:

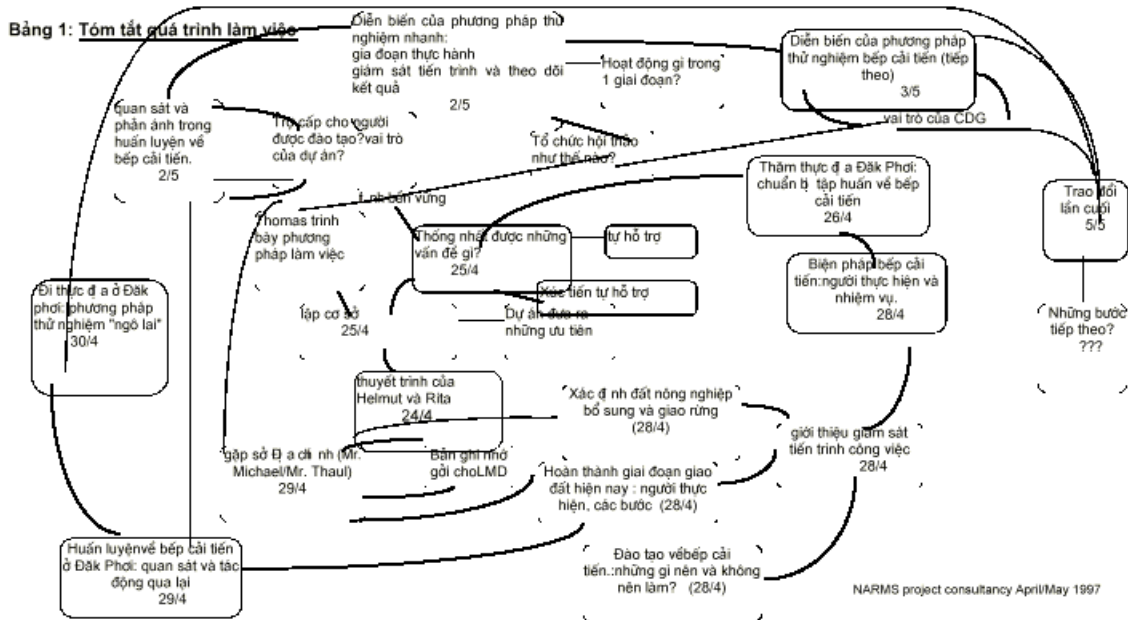
- Dùa vừo kinh nghiỏm vì kiỏn thùc cĐa tả dù Ấn
- Ớu tiỏn nhỔng nẻi dung vò phỦng phỈp lựen vì nhỔng cừu hái thÝch híp thay cho nhỔng "giỏi phỈp" cã sỎn
- Hợ trÝ viỏc phỈt huy nỪng lúc cĐa tả dù Ấn bỡng cỈch hỏc hái hỡnh ợng thõng qua viỏc giảm sút tiỏn ợẻ;
- Chia xị kinh nghiỏm cĐa nhỔng níc khỈc.

Vớ t cỈch lỉ cẻ vỀn lừm viỏc theo tiỏn ợẻ, tởi lừm viỏc **cỡng vớ** tả dù Ấn chụ khõng phỏi **cho** tả dù Ấn. Sù thờ thỈch ợẻi vớ tởi trong viỏc thỏc ợẻy phỈt triỏn khỏ nỪng cĐa tả dù Ấn ợỉ ợẻi vớ sù thờ thỈch ợẻi vớ tả dù Ấn trong viỏc hợ trÝ phỈt triỏn khỏ nỪng cĐa ngẻi đờn vì cỈc cẻng ợang ẻ huyỏn LỦk (xem phỏn B.1).

B. Tiễn trỀnh lỀm việC Ề tỀnh Ờk LỀk

ChỪng trỀnh lỀm việC ợC đũa trờn cỂc ợiờu khoệu tham chiờu (xem phờ lờc 1) mỀ Ờng Michael Gluck ợ lờp ra tríc ợt cỜng tỂc. Nhng ngay tỜ đờu ợC tẹn đỜng nhỜng cỪ hэй trong quỂ trỀnh lỀm việC, chỪng trỀnh ợ lờ cầ sừ thay ợi. Trờn thùc tỏ, cỜng việC cĐa tời tẹp trung chĐ yỏu vờo cỂc phỪng phỂp thờ nghiờm nhanh, ợc biếC vờo chỪng trỀnh bớC cĐi cội tiỏn nh lỀ vỂ đờ cho việC tầ chực hầc qua thùc hỀnh, vờo việC giao ợĐt vừ vừ quy hoỚch sờ đỜng ợĐt. BỂt chỂp nhỜng ợiờu khoệu trong ToR, việC ợnh giỂ cỜng việC cĐa PRA cỜng nh nhỜng phờn tỂch tầg híp hỪn vờo bực tranh thố chỏ vừ mỀt ợnh giỂ tầg quỂ hỪn vờo nỪng lúc tầ hẹ trừ ợC ợạt sang mỀt bỜn. Thay ợi chỪng trỀnh lỀm việC theo mỀt đỜng tiỏn trỀnh ợĐnh híng cỜng cầ nghưa lỀ ợa nhỜng vỀn ợ đỀ khỂc nhau liờn quan tầ việC giỂm sỂt tiỏn ợc nhừm giỏp tầ đừ lỀ ợĐnh hỀnh rầ rừng hỪn giỂm sỂt tiỏn ợc lỀ thỏ nờo, vỂ đờ nh việC giỂ thiờu bớC cĐi cội tiỏn. QuỂ trỀnh lỀm việC vừ tầ đừ lỀ Ề tỀnh Ờk LỀk ợC lờp thỀnh bỘng tẦm tỜt (xem bỘng 1). QuỂ trỀnh lỀm việC ợC ghi lỜi trong nhỜng phần tiỏp theo (B.1 - 8) (2).

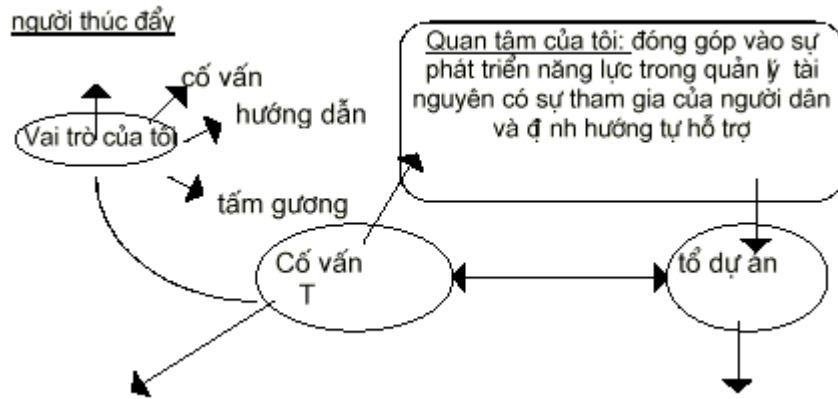
BỘng 1: TẦm tỜt quỂ trỀnh lỀm việC

B.1 XỂc ợĐnh nhỜng vỀn ợ u tiỏn cĐa tầ đừ lỀ

Chóng tời (3) bỜt đờu lỀm việC cỜng nhau vờo chiờu ngày 25/4 vừ buầi thuyỏt trỀnh cĐa tời vừ t cỂch lỀ cề vỀn, bao gam giỏi trỀnh vờo nhỜng gỀ tời cầ thố ợC xuỂt vừ nhỜng gỀ tời chề ợi tỜ phỂy tầ đừ lỀ (xem bỘng 2).

BỘng 2: PhỪng phỂp lỀm việC cĐa tời

<p>Những gờ tôi cần chờ đợi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kinh nghiệm của tôi • quan điểm độc lập từ bên ngoài • thời gian của tôi • cam kết của tôi <p>* Các phòng ban tham gia vì tôi hệt trí trong quận lý tài nguyên: làm thủ nờ ợc ngời sđ đng tài nguyên cần thđ phát triển vì nng cao nng lúc quận lý tài nguyên của hả?</p>	<p>Việc gặp gỡ vào sự phát triển nng lúc của các bên chờ cần thđ hien khi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tôi dựa vào kiến thức vì kinh nghiệm của các bên • tôi hệt trí các bên từ xây dựng các giới phđp giới quyết các vấn đề của bên • tôi hệt trí các bên hác từ kinh nghiệm của chính bên • bên gạt ra các vấn đề u tiên: bên muốn làm việc với tôi về những vấn đề gờ? • bên sắp xếp thời gian của bên • bên ợc ra cam kết của bên
---	---

Tiếp theo bài thuyết trình của tôi, tôi đã in ợc xđ ợc ra 5 lĩnh vực u tiên làm việc trong ợt công tđc này:

B.1.1 Tỷnh bòn vng

- Làm thủ nờ ợc ợnh giđ tỷnh bòn vng của mét hơ thng sđ đng ợt hien tđi nh thủ nờ?
- Những bên phđp ợc bộ vơ ngun nđc, ợt ợai vì tài nguyên rng?
- Làm thủ nờ ợc bộ vơ phđn thng ngun nhđm ợt ợc những tđc ợng tđch cùc ợi với vng hó lu?
- Làm thủ nờ ợc ợm bộ tỷnh bòn vng?

B.1.2 Các nhđm phát triển cng ợng?

- Làm thủ nờ ợc hệt trí các nhđm phát triển cng ợng nhđm tđng cng nng lúc của hả trong các vấn đề
 - xđ ợc các nhu cầu phát triển vì
 - lợp kđ hođch vì thđ hien các hođt ợng phát triển.

B.1.3 Từ hệt trí

- Những hođt ợng nđo cần tiên hnh trong mét chiđn lđc từ hệt trí trong tđng quan với vấn đề giđi?
- Kiểu từ tá chđc nđo ợng hien hđu ẽ cđp cng ợng?
- Cần hệt trí lođi nđo từ bên ngoài?

B.1.4 Giđm sđt tiên trđnh dù in

Theo dđi vì ợnh giđ thng xuyên tiên trđnh cng viđc của chúng ta nh thủ nờ?

- nhện thực: của chúng ta vì của những ngđi thđ hien khđc

- kiểm tra chi phí
- những quỹ trình tham gia
- những bài học thu được
- vai trò vì về trợ cấp chúng ta
- điều chỉnh kế hoạch vì trình công việc chúng ta

B.1.5 Lập kế hoạch

Bắt đầu đi ngược: "Chỉ cần vượt từ hình ảnh vì từ cấu trúc nhiệm vụ và sự phát triển đa chức năng".

- Trả các quỹ trình nào tổ chức bắt đầu?
- Việc gì cần làm vì làm khi nào?

Chúng tôi quyết định bắt đầu tổ chức từ lĩnh vực ưu tiên đầu tiên.

B.2 Tìm kiếm sự đồng nhất và những quan niệm cũ bện: tính bền vững vì từ hệ trí / phát huy từ hệ trí

Ta dù ít phát biểu sự cần thiết hơn hiểu như thế nào về khái niệm bền vững. Chúng tôi phân biệt ba phạm trù đa tính bền vững như sau:

- sinh thái
- kinh tế
- xã hội

Do vậy chúng tôi lựa chọn những vấn đề đặc biệt chính trị với 3 phạm trù này (xem bảng 3).

Bảng 3: Những quan niệm thành nhất đa chúng tôi về tính bền vững

Thờ thịch: xác định sự phát triển bền vững nhằm còn với 3 phạm trù đa tính bền vững

"Còn bằng những gì chúng ta lấy vì những gì chúng ta lựa chọn".

Làm thế nào để điều chỉnh các biến pháp cho phù hợp khi những điều kiện sống thì ngược?

Ông Michael Glueck đã xuất một định nghĩa triết học về các cơ chế sống làm chiếc ô cho những quan niệm rộng nhất của chúng tôi về tính bền vững:

"Triết học về các cơ chế sống cần phải có một định nghĩa rõ ràng về những cơ chế sống cần phải có để sống sót" (Hội đồng Thủ giáo: *Tổng tài chúng ta sống sót*).

Trước khi đưa ra những câu hỏi cơ bản về việc giải quyết vấn đề về tính bền vững như thế nào, tôi đã in biểu hiện nhu cầu tìm kiếm quan niệm chung về hai khái niệm chủ yếu khác: từ học trí và xác định từ học trí (xem bảng 4) [*kết hợp quan niệm chung này trong công thức của tôi về tính bền vững: sự thành công trong quan niệm giải quyết vấn đề như thế nào? Các cơ chế sống là một định nghĩa về giải quyết những quan niệm chung này về một phần vì rằng tính bền vững: chúng ta cần tạo ra một định nghĩa hay không, hay chúng ta thay đổi theo thời gian vì do định nghĩa của các kinh nghiệm?*].

Chúng tôi quyết định tiếp tục cuộc trao đổi của chúng tôi vào ngày thứ hai, 28/4 do ngày hôm sau sẽ có một cuộc họp của Ủy ban Phái.

Bảng 4: Những quan niệm chung của chúng tôi về từ học trí và triết học từ học trí

Chúng ta cần phải nghĩ về khi từ học trí và triết học từ học trí xảy ra?

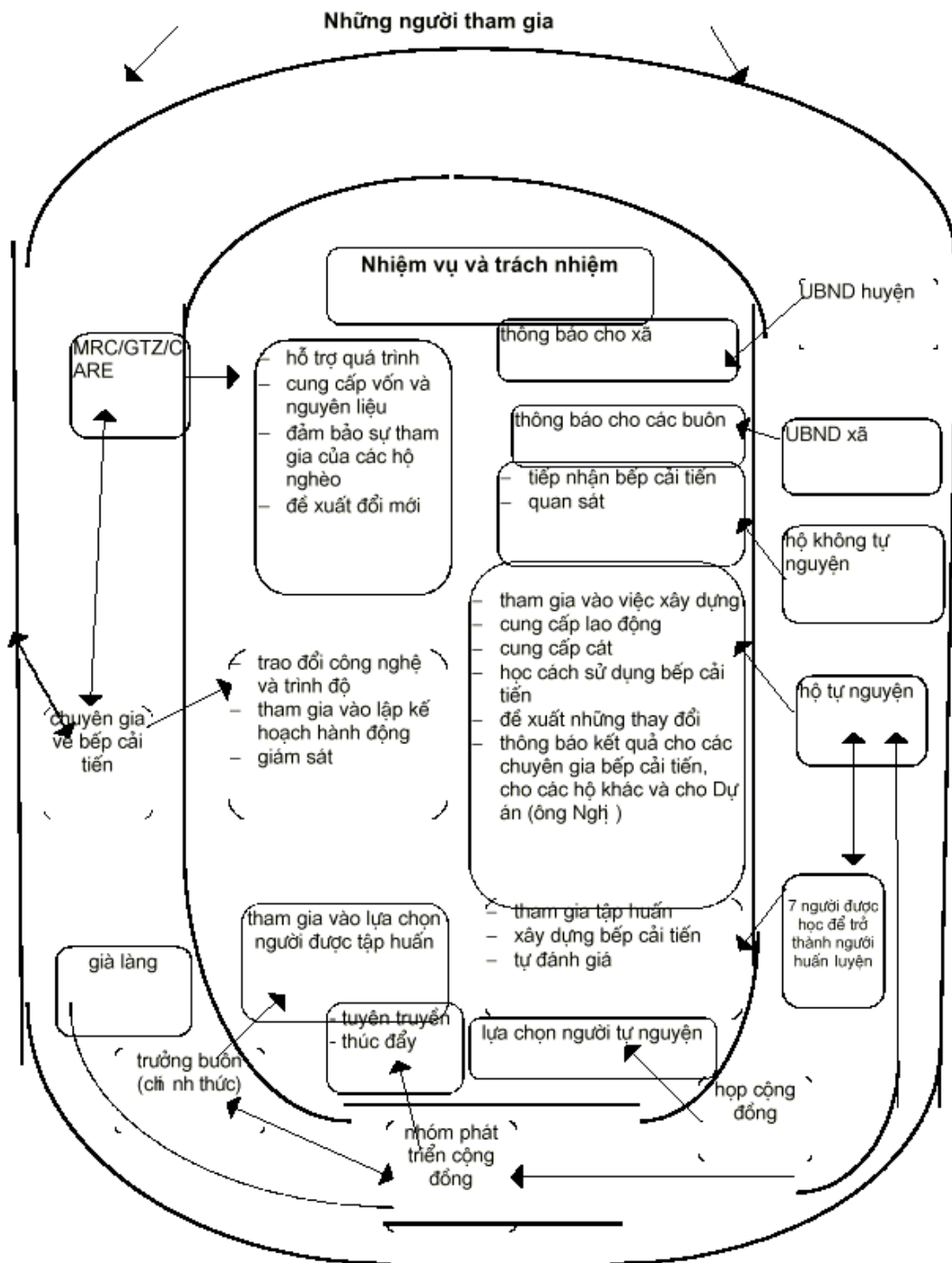
* xem những điều kiện liên quan đến từ học trí

B.3 Giảm thiểu tiến trình hoạt động: biến pháp thử nghiệm (4) "giảm thiểu bỏ đi các điều kiện"

Chúng tôi tiếp tục làm việc chung vào thứ hai 28/4. Tiếp theo những lĩnh vực ưu tiên mà tôi đã in ở phần trước, các "những triết học sống" các cơ chế sống về cơ bản. Tuy nhiên, quá trình thực hiện một cách chung chung, chúng tôi quyết định liên kết vấn đề này với một lĩnh vực công việc cơ bản của tôi về biến pháp thử nghiệm bỏ đi các điều kiện. Chúng tôi cùng tập trung vào biến pháp này nhằm làm rõ ý tưởng về những điều kiện sống giảm thiểu tiến trình hoạt động.

ổ bốt ợu, tời ợ xuÊt sớ dồng mét cõng cõ ợỦn giõn ợ lĩm rả tũn cõnh nhõng ngõi tham gia cõng nh nhiõm vớ trĩch nhiõm cĐa tõng ngõi (xem bõng 5).

Bõng 5: Bĩn phĩp thõ nghiõm: Bõp cĐi cõi tĩn: Nhõng ngõi tham gia vĩ nhiõm vớ, trĩch nhiõm

Trong khi lẹp bõng 5, chóng tõi chớ trảng ợn nhõng cõu hái sau:

Ai thẹt sũ liõn quan ợn viõc lờa chỏn ngõi ợc tẹp huÊn vĩ liõn quan ợn mục ợc nờo?

Ai thẹt sũ liõn quan ợn viõc lờa chỏn nhõng hế tÊnh nguyõn vĩ liõn quan ợn mục ợc nờo?

Tiõu chÝ chÝnh ợc lờa chỏn lĩ: ợOĩ dion cho 3 loÓi hế gia ợÊnh: khĩ giõ, trung bÊnh vĩ nghiõ. [Ngõi dờn Ấp dõng nhõng tiõu chÝ nờo ợc xĩc ợÊnh mục ợc giũu nghiõ cĐa hế gia ợÊnh?].

Dù tròn tiêu chÝ này, 21 hé gia ợÈnh ợỈ ợíc lùa chẵn: mệi loÓi 7 hé. óc u tiỏn cho tđng líp nghiỏ ẽ xỈ ợÙk PhỦi, dù Ìn yỏu đũu xỈ ợÈnh thỏm 21 hé nghiỏ lừm ngêi thỏ hẽng cĐa viỏc xỏy dừng bỏp cội tiỏn. Nh vey, sè lừg cỈc hé tham gia vừo viỏc xỏy dừng bỏp cội tiỏn tỪng lỏn ợỏn 42 [NhÔng hé khỈ giộ vừo trung bÈnh tiỏp nhện bion phỈp nừy cĐa dù Ìn nh thỏ nừo? Hả lùa chẵn 21 hé bả sung ra sao? Viỏc lùa chẵn nừy ợíc thừc hion tũ mục ợẻ nừo ợỏ "lừm vui ßng" dù Ìn?]

Hai chuyỏn gia vừo bỏp cội tiỏn mừ Dù Ìn ợỈ mệi tở Viỏn Lờm nghiỏp HỈ nẻi vừo ợỈ tiỏn hừnh ợit ợiỏi tra ợđũ tiỏn tẹp trung vừo nhÔng vÈn ợỏ sau:

- viỏc thu lừm vừo tiỏu thỏ cĐi ợun
- nhÔng thừc tiỎn nÈu nừg cã truyỏn
- khộ nỪng cung cÈp nguyỏn liou cĐa ợỂa phỦng cho viỏc xỏy dừng bỏp cội tiỏn
- sừ tÈnh nguyỏn tham gia vừo bion phỈp thỏ nghiỏm nừy cĐa cỈc hé gia ợÈnh, ợạc biỏt lừ phỏ nỎ.

[Kỏt quộ cĐa ợit ợiỏu tra nừy ợỈ ợíc chia xị vừo thỏ lựn vừo ngêi đừn ẽ mục ợẻ nừo?]

Trong quỈ trÈnh thỏ lựn, chóng tởi nhện thÈy sỦ ợỏ cĐa chóng tởi khỏng chừ thỏ hion nhiỏm vừo vừo trỈch nhiỏm nh ợỈ phỏn cõng mừ cừn thỏ hion hy vảng cĐa chóng tởi vừo nhiỏm vừo vừo trỈch nhiỏm cĐa nhÔng ngêi khỈc, vÝ đỏ nh nhÔng hé khỏng tÈnh nguyỏn chÈp nhện bỏp cội tiỏn. ợiỏu quan trảng phội lu Ý lừ sỦ ợỏ nừy chừ thỏ hion viỎn cộnh cĐa chóng tởi. TÈt nhiỏn cõng rÈt thỏ vÈ nừu tÈm hiỏu kũ hỦn tỪng lai cĐa nhÔng ợẻi từg khỈc, vÝ đỏ nh nhÔng kú vảng cĐa cỈc hé tÈnh nguyỏn thừc hion vai trỏ cĐa chóng tởi vừo t cỈch nh lừ dù Ìn.

[SỦ ợỏ cĐa chóng tởi cã thỏ sỏ đỏng lừm húng đÈn cho cỈc hoÓt ợẻng giừm sỈt trong tỪng lai, vÝ đỏ giội quyỏt nhÔng cừu hái sau:

- Ai thừc chÈt ợỏm nhiỏm cõng viỏc nừo vừo chÈu nhÔng trỈch nhiỏm nừo?
- Sừ sỚp xỏp cõng viỏc nh vey thỏ hion hy vảng cĐa chóng tởi ẽ mục ợẻ nừo, lu Ý rừng sỦ ợỏ cĐa chóng tởi chừ ợỎi đion cho nhÔng viỎn cộnh cĐa chóng tởi mừ khỏng thỏ hion viỎn cộnh cĐa nhÔng ợẻi từg khỈc?
- Viỏc phỏn chia nhiỏm vừo vừo trỈch nhiỏm thừc tỏ ỏnh hẽng ợỏn viỏc thừc hion bion phỈp nừy nh thỏ nừo, vừo chóng ta cã thỏ hỏc tẹp ợíc gÈ tở ợỏy?
- NhÔng ợẻi từg khỈc nhau ợỈnh giừ nh thỏ nừo vừo sừ phỏn chia nhiỏm vừo vừo trỈch nhiỏm, vừo hả muèn thay ợải nhÔng gÈ trong tỪng lai?]

VÈ khỈi niỏm "giừm sỈt tiỏn trÈnh hoÓt ợẻng" lừ mừi ợẻi vừo dù Ìn, tởi ợỈ giừi thừu ngỖn gỏn vừo khỈi niỏm giừm sỈt tiỏn trÈnh (ProM). NhÔng ợạc ợiỏm chÝnh cĐa ProM trẻ nỏn đỎ hiỏu hỦn bừng viỏc lừm rả sừ khỈc biỏt cĐa nả so vừo viỏc giừm sỈt thừnh quộ cã ợỂnh húng (xem bọng 6).

Bọng 6: Bion phỈp thỏ nghiỏm: bỏp cội tiỏn	
Giừm sỈt thừnh quộ ợỈ dù ợÈnh	Giừm sỈt tiỏn trÈnh cõng viỏc
sè lừg bỏp ợỈ ợíc xỏy dừng	thừc hion tở ợđũ ợỏn cuèi
sè lừg bỏp ợỈ hoÓt ợẻng	nhÔng bÈt lừi khi sỏ đỏng bỏp cội tiỏn
sè lừg ngêi tham gia vừo tẹp huÈn vừo nÈu thỏ	hẻi phỏ nỎ ợỏ ra sừng kiỏn tã chុc nÈu thỏ
	phỏ nỎ trong 2 buỏn ợỈ tù ợỈnh giừ viỏc sỏ đỏng bỏp cội tiỏn

[Mét vÝ đỏ minh hó kỈc nh sau: ợẻi vừo giừm sỈt thừnh quộ ợiỏu quan trảng lừ phội biỏt ợíc cã bao nhiỏu cờy ợỈ ợíc trảng vừo cã thỏ xỈc ợÈnh ợíc vừo mét thẻi ợiỏm nừo ợỏ tỎi hion trẻng. ProM muèn theo đỏi quỈ trÈnh trảng cờy: vừo vÈn ợỏ nừy, mét cừu hái trức đion cã thỏ nừu ra: Ai trảng cờy gÈ vÈ lÝ do gÈ vừo nh thỏ nừo? NỪng lúc vừo sừ phỈt triỏn quyỏn sẻ hOu cã lừn quan gÈ ợỏn viỏc trảng cờy nừy?]

Cừu hái sau ợíc tã dù Ìn ợỏt ra: "TỎi sao chóng ta lỎi phội giừm sỈt tiỏn trÈnh cõng viỏc? " Sau mét hái tranh lựn ngỖn ợỈ

ợa ra nhŔng vỀn ợờ sau:

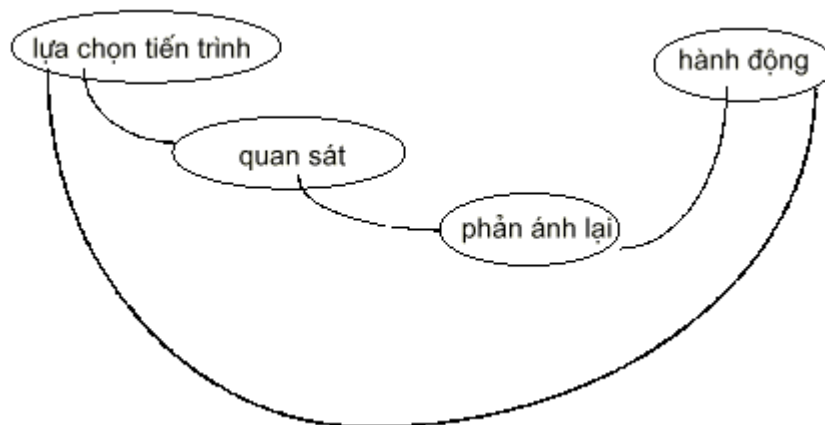
GiẢm sỈt tiỂn trỀnh cŔng viợc nhữm:

- ợố ợĨnh giẢ cỂc hoẮt ợếng vì hoẢn thion
- cĐn thiổt ợố kiổm tra nhŔng thùc tiỂn tỀt nhỀt ẽ hion trỀng
- ợố phỈt triổn khộ nỪng hỀnh ợếng cĐa tầ dù Ỉn
- Ỉm cũ sỀ cho sù ợĨnh giẢ chÝnh xỂc

TŔ ợã chŔng tŔi ợi ợỏn mỀt Ý tỀng mỀu chỀt "hẮc tẹp kinh nghiờm ợố phỈt triổn khộ nỪng hỀnh ợếng sau nẦy". Ví t tỀng nẦy, ProM vit xa viợc giẢm sỈt thỀnh quộ ợỉ ợỀnh hỨng vỀ nẦ mỀ rỀng tŔ "hẮc tẹp tŔ kinh nghiờm" ra ợếng lúc cĐa tiỂn trỀnh cŔng viợc, vÝ dŔ cŔu hÁi: "Trong sỀ nhŔng ngỀi sŔ đŔng bŔp cŔi tiỂn ai phŔi mỀ rỀng sỀ hŔu cĐa bŔp Ỉb? ""SỀ hŔu bŔp" cẦ nghư Ỉ hẢ ợỉ tin tỀng vẦ sŔ đŔng cĐa hẢ vẦ hẢ cẦ thŔ hỀnh ợếng nhữm giŔi quyŔt bỀt cụ mỀt vỨng mŔc kũ thuet nẦ cẦ thŔ xŔy ra.

HẮc tẹp tŔ cŔng viợc thŔng qua cỂc bion phỈp ProM ợố thỀng xuyŔn rŔt ra bẦi hẮc ợic trỀnh bẦy vẦ giŔi thÝch trong bŔng 7.

BŔng 7: ợềng hẮc tẹp kinh nghiờm trong giẢm sỈt tiỂn trỀnh cŔng viợc

vÝ dŔ "hỀnh ợếng"

- ợiờu chỀnh kŔ hoẮch
- ChŔng ta phŔi thay ợai nh thŔ nẦ?

GiẢm sỈt tiỂn trỀnh cŔng viợc cẦ thŔ ợic thùc hion bỀi:

- cỈ nhŔn
- tầ dù Ỉn
- cỨng vẦ cỂc ợềi tỨng khỂc

ChŔng ta muỀn ợi theo trỀnh tŔ nẦy bao lờu mỀt Ỉn?

- vÝ dŔ nh 1 thỈng 1 Ỉn hay mặi tuần 1 Ỉn?

VẦng quay cĐa giẢm sỈt tiỂn trỀnh cŔng viợc cŔng cẦ thŔ ợic liờn kŔt vẦ cỂc giai ợoẮn hoẮt ợếng (xem bŔng 1)

Viợc ợo tŔo cho 7 ngỀi hỨng đỀn do hai chuyŔn gia tŔ HỈ nỀi thùc hion ợỉ cho chŔng tŔi mỀt vÝ dŔ cŔ thŔ vŔ ợiổm xuỀt phỈt cĐa giẢm sỈt tiỂn trỀnh: quan sỈt nhŔng gỀ xŔy ra trong thỀi gian tẹp huỀn, nghiờn cụu sau tẹp huỀn vẦ thŔ ợuệ viợc Ỉp đŔng cho cỂc hỀnh ợếng trŔn 2 quan ợiổm:

1. tiŔp tŔc giúu thŔi bŔp cŔi tiỂn

2. nhŌng bíc tiŏp theo trong giĩm sĩt tiŏn trĒnh ợi ợi vớ bĩn phĩp thŏ nghiŏm nầy.

ố hĩng đĒn cho ngĒi xem trong thĒi gian tĕp huĒn, chóng tŏi ợĩ thŏ hĩn hy vǎng cĐa chóng tŏi theo hai cŏu hái cĩ gĒ nŏn vĩ cĩ gĒ khŏng nŏn. (xem bŏng 8)

Bŏng 8: Tĕp huĒn bŏp cŏi tiŏn ngŏy 28-29/4	
ố hoŌt ợng nầy ợc thĩnh cŏng:	
Cĩ gĒ nŏn mong ợi sĩ xŏy ra?	Cĩ gĒ khŏng mong ợi sĩ xŏy ra?
tĒt cŏ nhŌng ngĒi ợc tĕp huĒn tham dŭ buāi tĕp huĒn	nhŌng ngĒi dŭ tĕp huĒn giŌ im lạng
cā nguyŏn liou ố tĕp huĒn	sŭ cā măt cŏc bĕ cĐa nhŌng ngĒi ợc tĕp huĒn
bŏp cŏi tiŏn ợc xŏy dŭng	khŏng cā phŏ nŌ tham gia tĕp huĒn
nam giĩi tham gia tÝch cŭc	tĕp huĒn ợc tiŏn hĩnh theo cĩch lĩm cho nhŌng ngĒi tham dŭ khŏng hiŏu ợđy ợĐ
nhŌng ngĒi ợc tĕp huĒn ợa ra nhiŏu cŏu hái	
tĕp huĒn thay ợai hĩng ợi theo cĩc ợŏ xuĒt cĐa nhŌng ngĒi dŭ tĕp huĒn	
ngĒi hĩng đĒn phŏi cĕi mĕ ợŏ lŌng nghe Ý kiŏn vĩ ợŏ xuĒt cĐa ngĒi dŭ tĕp huĒn	
ngĒi hĩng đĒn phŏi vŏa nāi vĩ lŌng nghe	
tĕp huĒn phŏi ợc tiŏn hĩnh theo cĩch thực ợŏ tĒt cŏ mǎi ngĒi ợu hiŏu ợđy ợĐ	
Cĩ gĒ ợĩ xŏy ra mĩ chóng ta khŏng hŏ mong ợi?	

Do chóng tŏi ợĩ bá qua ngŏy ợđu tiŏn cĐa ợit tĕp huĒn, chóng tŏi quyŏt ợĒnh ợi xĩ ợŭk Phŭi ngŏy hŏm sau vĩ tham dŭ ngŏy thụ hai cĐa ợit tĕp huĒn. *[Do thiŏu thĒi gian, chóng tŏi khŏng chŭn bĒ chĩ tiŏt chóng tŏi muĒn quan sĩt tiŏn trĒnh tĕp huĒn nh thŏ nŏo vĩ tiŏp xŏc vŭi ngĒi dŏn tham gia tĕp huĒn, bao gǎm cŏ nhŌng ngĒi ợc tĕp huĒn ra sao.]*

B.4 Giĩm sĩt tiŏn trĒnh cŏng vioc: Giao ợĒt vĩ xĩc ợĒnh ợĒt nŏng nghiŏp bǎ sung vĩ ợĒt rŏng

Tǎ dŭ ĩn ợat vŏo lĒch trĒnh giao ợĒt vĩ vioc xĩc ợĒnh thŏm ợĒt nŏng nghiŏp vĩ ợĒt rŏng lĩ hai hoŌt ợng gŌn bǎ chăt chĩ vŭi nhau mĩ dŭ ĩn muĒn tham gia theo phŭng thực hĕ trĩ. Do ợǎ chóng tŏi chŏ trǎng vŏo vioc xŏy dŭng kŏ hoŌch vŏ vai trũ vĩ trĩch nhiŏm cĐa dŭ ĩn mĕt măt trong vioc hoĩn tĒt quĩ trĒnh giao ợĒt, măt khĩc trong vioc xĩc ợĒnh thŏm ợĒt nŏng nghiŏp vĩ ợĒt rŏng cho vioc giao ợĒt.

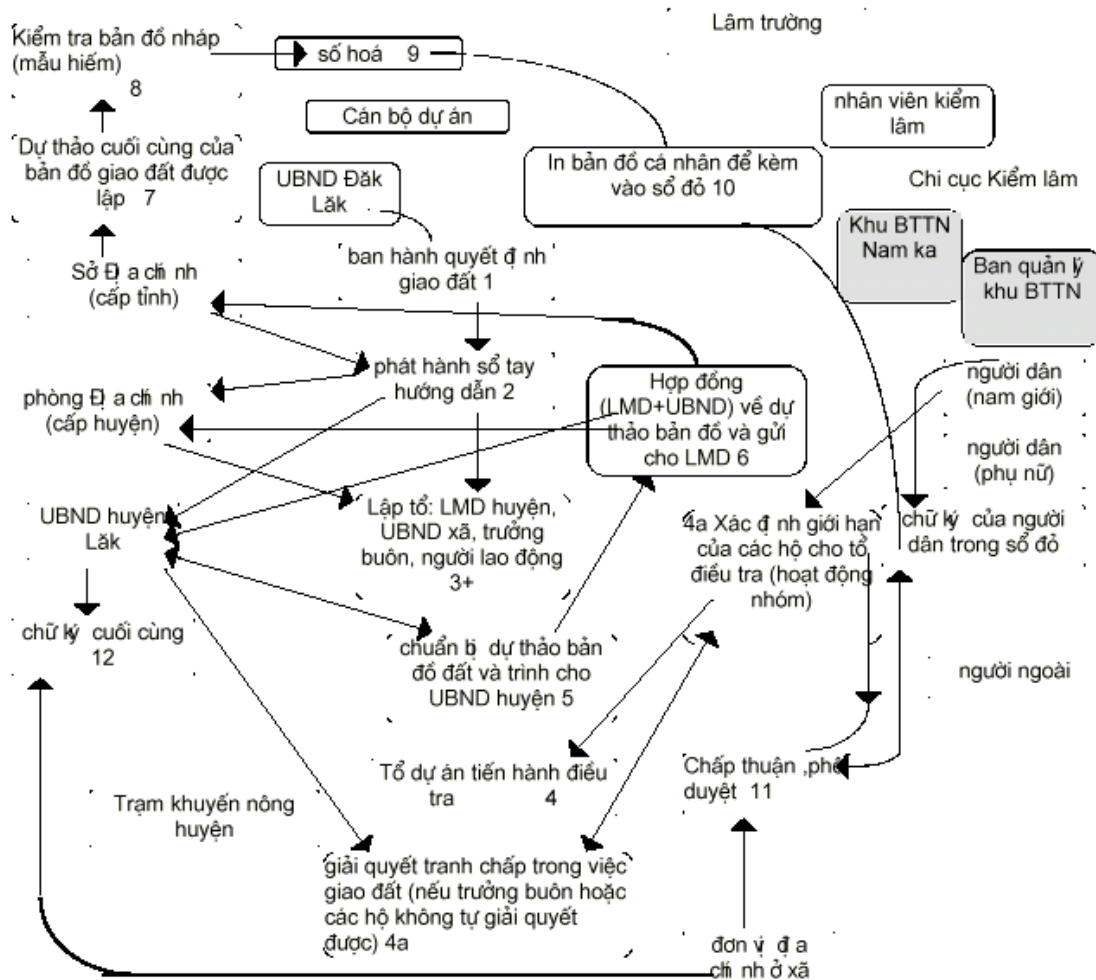
Chóng tŏi bŌt ợđu vŭi vioc phŏn tÝch cĩc ợi tĩng tham gia vĩ nhŌng bíc tiŏn hĩnh trong quĩ trĒnh giao ợĒt hĩn tŏi (xem bŏng 9).

NhŌng hĕ trĩ nŏo dŭ ĩn cā thŏ ợŏ xuĒt ợŏ ợĕy nhanh quĩ trĒnh giao ợĒt?

- Phŭng tĩn ợi lŌi
- nhŏn lŭc
- sĕ hoĩ bŏn ợa vĩ ĩn Ēn , bao gǎm cŏ cĩc bŏn ợa cĩ nhŏn

- thu nhà bộn ợa 1:2.000 xuồng tú lơ 1:10.000

BỘT 9: HỒN TÊT QUỈ TRỀNH GIAO ỢT HION TỎI

Chóng tôi thềng nhÊt rững sỹ tiép tớc quỏt ợnh vờ sù hợ trớ cĐa dù Ìn sau khi ợnh giổ cỂc yờu cĐu hợ trớ cĐa Sỡ ợĐa chÝnh (LMD). Bíc ợĐu tiỏn vờ vỀn ợờ nầy Ìl buài hạp giOa ợng Thanh vì ợng Michael Gluck vớ giổm ợc vì phã giổm ợc LMD ợĐ ợc Ên ợnh vờ thụ ba, 29/4. Nờu cũ thố, buài hạp nầy sỹ Ìl vÝ đờ cho ợiom xuÊt phỉt trong giổm sỈt tiỏn trỀnh cõng vioc.

Tiếp theo, chóng tôi ợỈ xờy dùng mét kớ hoÓch vờ vai trớ cĐa dù Ìn trong vioc xỈc ợnh bã sung ợT nõng nghiop vì ợT rõng cho vioc giao ợT bũng vioc tẹp trung vờ cờu hái: Ai phoi Ìm gỀ? (xem bộn 10).

Trong cuéc trao ợai cĐa chóng tôi, nhỜng cờu hái sau cũn lu lÓi:

Ai sẽ hỜu loỔi ợT rõng nờ?

- UBND Ìl ngời sẽ hỜu híp phỈp cĐa tÊt cỘ ợT rõng, nhng trỈch nhiom quỏn ÌY ợc phờn chia nh sau:
 - Lờm trềng LỦk chỂu trỈch nhiom vờ rõng trạng vì rõng cỀm
 - Sỡ Kiỏm lờm chỂu trỈch nhiom vờ cỂc khu bỘt tạn thiỏn nhiỏn.

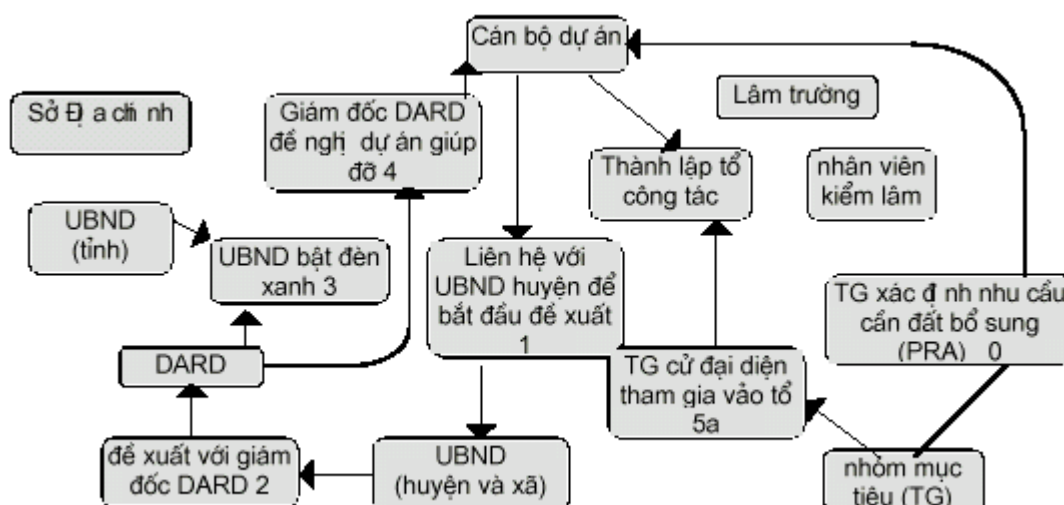
Ranh giổ cĐa mét buỏn ợc xỈc ợnh rã rờng ợỏn mục ợc nờ?

Tranh chỂp vờ ợT ợai ợc giỏi quỏt nh thỏ nờ, ai chỂu trỈch nhiom gỀ trong vỀn ợờ nầy?

Ai sẽ từ từ việc tiến hành điều tra?

Do ợi quĩ muốn, chóng tối kết thúc buổi làm việc tối ợy.

BỘT 10: Xĩc ợnh bả sung ợết nông nghiệp vì ợết rộng cho việc giao ợết

B.5 Quan sĩt về tiếp xúc tối hion trng: lĩp tẹp huĩn việc xõy bõp cõi tiõn

Ngày thụ ba, 29/4, chóng tối (bao gạm õng Nghĩ, õng Y Wel vì tối) ợn xĩ ợk Phĩi. Chóng tối thĩy mĩt nhĩm 3 ngĩi dĩ sũ hĩng đĩn cĐa mĩt trong sũ nhõng ngĩi ợo tĩo ợang xõy bõp cõi tiõn trong nhĩ cĐa trng buõn, ngĩi cõng ợang cũ mĩt. ảng Nghĩ hĩi trng buõn tĩo sao vì õng ta khõng cũ mĩt. ảng ta cho biõt vì õng ta phõi lõn rĩy nhĩng bĩ ợi xem xõy bõp tũ sĩng vì ợi bĩnh lựn "Tõĩ thĩy ch nĩ!" [*Phõn ụng ợu tiõn cĐa bĩ lĩ gĩ khi nhĩn thĩy mĩt nhĩm nam giũ bõĩ ợu thay ợũi toĩn bĩ bõp cĐa bĩ? Bĩ cũ khõ nũng quyõĩt ợĩnh ợĩt bõp mĩĩ ẽ ợu ẽ mực ợĩ nĩ? Kinh nghiõm thũc tiõn cĐa bĩ vĩ bõp mĩĩ sũ nh thõ nĩ? Lõc ợĩ bĩ sũ thĩy ch gĩ, hoĩc khõng thĩy ch gĩ hoĩc kũm thĩy ch ợi?*]

Chóng tối nhĩn thĩy sau khi nghe ngĩi hĩng đĩn giõĩ thĩy ch vĩõ sĩng hõm trĩc, nhõng ngĩi ợĩc tẹp huĩn ợĩ bõĩ ợu thũc hĩnh, do ợĩ hĩc tĩi chĩ dĩ sũ quan sĩt vĩ hĩng đĩn từ mũ cĐa hai ngĩi hĩng đĩn. Mĩt trong nhõng ngĩi ợĩc tẹp huĩn quan tõm ợõn việc xõy ẽng khĩi cho bõp cõi tiõn ẽ nhĩ anh ta. Ngĩi hĩng đĩn giõĩ thĩy ch rĩng chũ cũ thõ bõĩ ợu nĩũ bĩng bõp cõi tiõn sau 5 ngĩy nĩo. ảng Nghĩ giõĩ thĩy ch cho tối rĩng trong ợĩt 1, 4 bõp cõi tiõn sũ ợĩc xõy dũng trong cũng 1 buõn. Sau khi thõ nĩũ bĩng cũc bõp nĩy, kũ hoĩch tiõp tĩc xõy dũng sũ ợĩc lẹp, lu Y ợõn nhõng thay ợũi cũ thõ xõy ra trong quĩ trĩnh xõy dũng bõp.

Chóng tối ợĩ xem mĩt nhĩm tẹp huĩn khĩĩ. Mĩt trong nhõng ngĩi ợĩc tẹp huĩn vĩõng mĩt vĩ cũ mĩt ợĩm ma ẽ buõn cĐa õng ta. ChĐ nhĩ giõĩ thĩy ch rĩng õng ta muõn xõy dũng lõĩ bõp cĐa mĩnh vĩ giõĩ thĩy ch vũ vĩ trĩ cĐa bõp. Vĩ õng ta khõng cũ mĩt [*Nhõng hy vĩng tĩy ch cũc vĩ cũ thõ lĩ tiõn cũc vũ bõp cõi tiõn lĩ gĩ?*]. Chóng tối nhĩn thĩy hĩnh thũc cĐa 2 cũiõc bõp ợang xõy khĩĩ nhau. Mĩt phõ nĩ chõy vĩõ cũng vĩ vĩ ợa con ợĩ xem chũyõn gĩ xõy ra. Bĩ ta nĩi vĩ õng Nghĩ bĩ ta sũ ợĩ nghĩ chũng mĩnh cõng xõy mĩt cũĩ bõp ẽ nhĩ cĐa hĩ. [*ĩõu gĩ lĩm bĩ ta tĩ mĩ vũ bõp ợõn nh vey mĩc dĩ bĩ ta cha bao giũ sũ dõng nĩ? Do gia ợĩnh bĩ ta ợĩ tham gia vĩõ bĩõn phĩp thõ nghiõm ngõ lai, bĩ ta cũ cho việc xõy bõp lĩ mĩt cũ hĩi ợĩc dũ ĩn hĩ trĩ khõng?*]

Ba ngĩi ợĩc tẹp huĩn quan tõm ợõn khoĩn ợõn bĩ thĩi gian hĩ xõy bõp cõi tiõn vĩ do ợĩ phõĩ bĩ dũ cũng việc cĐa hĩ trõn rĩy. Vĩ cũng việc trõn rĩy vĩõn phõĩ hoĩn thĩnh trong mĩi trĩng hĩp, hĩ phõĩ trõ tiõn thũo lao ợĩng lĩm thay hĩ. ảng Nghĩ nĩi dũ ĩn sũ cũn nhõc cũn thẹn vĩõn ợĩ nĩy, nhĩng õng ta khõng thõ quyõĩt ợĩnh ngay lẹp tũc việc nĩy ợĩc. [*Sũ cũ nhõng phõn ụng gĩ nõu ngĩi ợĩc tẹp huĩn nhĩn ợĩc tiõn ợõn bĩ cĐa dũ ĩn? Nhõng ngĩi dõn khĩĩ trong buõn sũ tiõp nhĩn sũ việc nĩy nh thõ nĩ? Nhõng phĩũng ĩn ợõn bĩ nĩ khĩĩ cũ thõ ợĩc nghiũ tũ? cũ nhĩm phĩĩ trĩõn cũng ợang cũ thõ ợĩng gĩp ợõn bĩ cho nhõng ngĩi ợĩc tẹp huĩn ẽ mực ợĩ nĩ?*]

Cuối buổi sáng chóng tôi trẻ lóai nhĩ cĐa trẽng buõn. Ngẽi híng dẺn vĩa lĩm vioc cũng vĩ nhỔng ngẽi đõn tham dù tẹp huẺn khỔc lỏn tẽng vOa vĩa trĩt chO MRC/MARD/GTZ. [*óìu nỹ quan trãng nh thỏ nỏ ợi vĩ sũ sũ hOa cũ bỏp? Ngẽi trẽng buõn tiỏp nhẽn vioc nỹ nh thỏ nỏ?*]

Mét trong sè ngẽi híng dẺn cho biỏt hỏ phụi mang gÓch tũ LỤk vò. Hỏ cõng ợẺnh xỳy Ýt nhẺt lĩ 7 bỏp cụi tiỏn bũng gÓch cha nung mang tũ LỤk vò vỀ lĩm bũng gÓch ợỏ cũc bỏp mĩi xỳy sũ khỏ nhanh hỦn vĩ vioc bỔt ợđu nẺu cũ thỏ nhanh cũng hỦn. Mét vĩi ngẽi chOy vĩo xem vĩ nũi rũng hỏ quan tòm tũ bỏp cụi tiỏn, nhng vỀ thẽng xuyỏn thiỏu lỦng thũc nỏn chũ ợỦn giỏn lĩ khộ nỪng hỏ khõng thỏ cho phỤp xỳy dũng bỏp cụi tiỏn ợc. [*Cũc hẻ, ợỏc biỏt lĩ nhỔng hẻ nghiỏ, cũ thỏ mẻ rẻng vioc ợãng gỏp vĩo vioc xỳy bỏp cụi tiỏn tũ mục ợỏ nỏ bũng cũch cũng cẺp gÓch? Khộ nỪng cũc hẻ khĩ giộ vĩ cũc hẻ trung bẺnh giộ ợi cũc hẻ nghiỏ vò vẺn ợỏ nỹ nh thỏ nỏ?*]

Chóng tôi ợỏ hỏi ngẽi híng dẺn nhỔng cũ bỏp mĩi nỹ đĩng ợc bao lờu. Theo kinh nghiõm cĐa anh ta thỀ cũ thỏ đĩng trong 3 nỪm vĩi ợìu kion chóng ợc bộo quỏn cẻn thẹn. Anh ta ợỏ chũng kion cũ nhỔng bỏp ợỏ bẺ háng ngay sau 6 thĨng do sũ đõng khõng ợng cũch. [*Phỏ nO cũn thõng tin vĩ ợỏo tOo gẺ ợỏ sũ đõng bỏp mĩi ợng cũch, tũ ợỏ giỏm khộ nỪng háng hỏc vĩ cũn nỏn cũ sũm?*]

Sau khi xỳy xong 2 bỏp ợđu tiỏn, chóng tôi ợi Ủn tra. Chóng tôi ngỏi vĩi nhỔng ngẽi đõn ợc tẹp huẺn dũ mét cũ cõy vĩ hỏi thỪm hỏ vò nhỔng Ẻn tĩng ợđu tiỏn vò tẹp huẺn vĩ vò bỏp cụi tiỏn. NhỔng Ý kion cĐa hỏ cũ thỏ tãm tỔt nh sau:

- Nỏu hỏ cũ thỏm thẻi gian hỏc tẹp thỀ hỏ nghũ cũ thỏ cũ khộ nỪng xỳy dũng bỏp cụi tiỏn.
- Khi nghe ngẽi híng dẺn vĩ cũn bẻ dù Ỉn giộ thÝch vĩi tuỏn tríc thỀ hỏ nghũ bỏp cụi tiỏn cũ ẻng khỏi. óìu nỹ lĩm hỏ lo lỔng vỀ hỏ cũn khỏi cĐa bỏp cũ truyỏn cĐa hỏ ợỏ bộo vớ gOo lu trO trong nhĩ. Hỏ cõm thỄy ợi lo ngOĩ hỦn khi nhẽn thỄy sau khi xỳy cũc bỏp cụi tiỏn khõng cũ ẻng khỏi. Tuy nhiõn, mét trong sè ngẽi ợc tẹp huẺn nhẺn mỎnh rũng anh ta muẻn xỳy bỏp cũ ẻng khỏi vỀ mĩi nhĩ anh ta lĩm bũng tũn.
- Hỏ mong ợi phỏ nO sũ đõng bỏp cụi tiỏn, nhng phỏ nO chũ muẻn nẺu bũng bỏp nỹ sau khi tũ ợĩnh giĩ.
- Hỏ cho rũng vioc cũng mét lỏc cũ thỏ ỏn 3 nỏi lĩ mét lĩ thỏ lĩn cĐa bỏp cụi tiỏn, trong khi nỏu sũ đõng bỏp cò thỀ chũ cũ thỏ ỏn tũng nỏi mét.
- Khi xỳy bỏp hỏ muẻn lĩm theo tẹp tỏc cĐa hỏ chĐ yỏu lĩ "trao ợỏi lao ợẻng" chũ khõng ợbĩ tiỏn.
- Hỏ thỄy rũng cũc gia ợẺnh khĩ giộ vĩ trung bẺnh cũ thỏ trộ tũn xi mỪng vĩ sỔt thỤp, cũn gia ợẺnh nghiỏ thỀ khõng, kỏ cộ nỏu chi phÝ xỳy dũng cũ thỏ giỏm bũng cũch sũ đõng gÓch lĩm ẻ ợẺa phỦng. [*Cũc gia ợẺnh khĩ giộ vĩ trung bẺnh cũ thỏ trũ cẺp vioc xỳy dũng bỏp cho cũc gia ợẺnh nghiỏ tũ mục ợỏ nỏ? Cũc nhũm phĩt triỏn cẻng ợang cũ thỏ giO vai trũ gẺ trong vioc nỹ?*]

Sau ợỏ chóng tôi ợỏn mét nhĩ khĩc nỦi ợỏ bỔt ợđu xỳy mét bỏp mĩi. Ngẽi phỏ nO lĩn tuỏi cũ mậ trong bỏp cĐa bĩ ta khi quỳỏt ợẺnh vỀ trÝ cĐa cũ bỏp. Nũ cũ thỏ ợc ợỏt vĩo giOa nhĩ bỏp, do ợỏ cũ bỏp cò tríc kia ẻ ợng vỀ trÝ ợỏ nay phụi bả ợi [*TOĩ sao bĩ ta lOĩ chẺp nhẽn vioc nỹ dO đĩng nh vẹy?*]

Chóng tôi hỏi bĩ kiỏm cĐi ỏn ẻ ợỏu. Bĩ cho biỏt bĩ phụi ợi kiỏm cĐi mét tuỏn 3 hoỏc 4 lỏn, vĩ sau khi cũ quy ợẺnh cĐa kiỏm lỏm mĩi ợc thũc hĩon thỀ bĩ phụi ợi xa hỦn tríc nhĩu. Sau khi xem xUít mét cũ bỏp khĩc vĩa bỔt ợđu ợc mét nhũm khĩc xỳy, chóng tôi lỏn ợẻng vò Buõn Ma Thuỏt.

B.6 Tẹp huẺn bỏp cụi tiỏn: quan sũt vĩ suy ngẺm

Chóng tôi lOĩ hỏp vĩo thụ sũu 2/5 gỏm 4 ngẽi cũng vĩi õng Thanh, õng NghỄ vĩ õng Y Wel. óĩnh giĩ lOĩ nhỔng quan sũt cĐa chóng tôi vĩo thụ ba, chóng tôi lOĩ nhỔc ợỏn sũ ợỏ chóng tôi vỹ hõm thụ hai (xem bõng 8). Chóng tôi nghiõn cụu tũng mỏc mét ợỏ phỏn tÝch mục ợỏ cĐa nhỔng gẺ ợỏ xỳy ra, nhỔng gẺ chóng tôi trõng ợi xỳy ra vĩ khõng xỳy ra, cõng nh nhỔng gẺ chóng tôi khõng trõng ợi nhng xỳy ra.

TẺt cộ nhỔng ngẽi ợc tẹp huẺn cũ mậ ợỏy ợĐ khõng?

Cũ hai ngẽi vỔng mậ, mét ngẽi do cũ ợĩm ma ẻ buõn cĐa õng ta vĩ ngẽi kia thỀ chóng tôi khõng biỏt lỖ do vỔng mậ cụộ anh ta. Cũ lỹ lĩ anh ta bẻn vioc khĩc.

Hĩnh ợẻng: bĩc tiỏp theo: anh NghỄ sũ nũi chuyỏn vĩi anh ta ợỏ tẺm hiỏu hoỈn cộnh; trong trẽng hĩp anh ta khõng quan

tòm nŌa - bÊt kố lȲ do nŌo - mét ngêi tẹp huÊn khĩc sỹ ợc lũa chẵn.

Nguyón liou ợ̄ ợc cung cÊp theo ợng hai bốn dù kiỏn.

Bèn bốp cội tiỏn ợ̄ ợc xỳy vủ sù tham gia tȲch cùc cĐa nam giú.

NhŌng ngêi ợc tẹp huÊn cũ ợa ra nhiều cừu hái khỡng?

Theo nh chóng tũi thÊy, chừ cũ mét sè Ȳt cừu hái, nhng chóng tũi cồng thÊy há ợ̄ hái nhiều vŀo ngŷy ợđu tiỏn.

NhŌng thay ợai do ngêi ợc tẹp huÊn muèn ợồ nghÊ?

Chóng tũi khỡng nhện thÊy nhiều thay ợai, nhng chóng tũi cha hái cộ ngêi híng đén lÉn ngêi ợc tẹp huÊn vò vÊn ợồ nŷy.

Hình ợng: ợ̄nh giũ ngêi híng đén vŷ ngêi ợc tẹp huÊn tríc ngŷy 20/5.

Ngêi híng đén cũ cũi mẽ lŌng nghe Ȳ kiỏn vŷ ợồ xuÊt cĐa ngêi ợc tẹp huÊn hay khỡng?

RÊt thó vÊ lŷ chóng tũi cũ nhŌng quan sŷt khĩc nhau vò vŷc nŷy. ảng Y Wel cũ nhện xŪt ngêi híng đén u tiỏn vŷc hoŷn thŷnh cũc tiỏn chũn kũ thũt vŷ đũ ợ̄ ợ̄t sù phŷt triỏn khộ nŪng cĐa ngêi dù tẹp huÊn xuềng hŷng thụ yỏu, trong khi ợ̄ ợ̄ng NghÊ lŌi cũ Ên tŷng rŷng nhŌng ngêi híng đén rÊt quan tòm ợỏn sù tham gia cuộ ngêi đờn. Nỏu nhŌng ngêi híng đén u tiỏn theo nh ợ̄ng Y Wel nhện xŪt thÈ nhŌng ngêi ợc tẹp huÊn sỹ khỡng phŷn nŷn vò sù phŷt triỏn khộ nŪng cĐa há vÈ cõng nghơ lŷ mũ ợ̄i vủ há.

Hình ợng: ợ̄nh giũ: sù cừn ợ̄i giŌa vŷc hoŷn thŷnh cũc tiỏn chũn kũ thũt vŷ vŷc xỳy đùng khộ nŪng cĐa ngêi ợc tẹp huÊn?

Cũ ợỏm bôo tÊt cộ mũi ngêi ợ̄u ợ̄ hiớu rả rŷng hay khỡng?

Cũn quũ sŷm ợc cũ thố nũi tÊt cộ mũi ngêi ợ̄u ợ̄ hiớu ợđy ợĐ.

Hình ợng: ợ̄nh giũ: Ai hiớu gÈ? Ai ẽ ợ̄y bao gạm nhŌng ngêi sũ đờng (phô nŌ), nam giú vŷ nhŌng ngêi ợc tẹp huÊn.

Cũi gÈ khỡng nỏn ợ̄ xỳy ra?

NhŌng ngêi ợc tẹp huÊn giŌ im lảng?

Chóng tũi nhện thÊy rŷng ngêi ợc tẹp huÊn chó Ȳ hác hái cõng vŷc. NhŌng khi há khỡng chŌc chŌn há ợ̄u hái ngay ngêi híng đén cho lèi khuyỏn. Mậ khĩc, ngêi híng đén rÊt tȲch cùc trong vŷc chừ đén vŷ sũa cho ngêi ợc tẹp huÊn đũa theo nhŌng quan sŷt cĐa há.

Sù tham gia cĐa phô nŌ?

Trờn thũc tỏ, tÊt cộ nhŌng ngêi ợc tẹp huÊn ợ̄u lŷ nam giú, vÈ loŌi vŷc xỳy đùng nŷy lŷ nhiỏm vò cĐa nam giú. Trong ngŷy ợđu tiỏn cồng nh ngŷy thụ hai, mét sè phô nŌ lŷng giờng tá ra quan tòm ợỏn tẹp huÊn vŷ cõng vŷc xỳy đùng ợang tiỏn hŷnh. Phô nŌ thũc h́i phô nŌ vŷ cũc nhũm phŷt triỏn ćng ợang khỡng tham dù buũi tẹp huÊn. Cũ lŷ lŷ do há bẹn vŷc trờn rÊy. Há giũn tiỏp thõng bŷo: "Chóng tũi cũ nhiều vŷc phội u tiỏn khĩc! ". Khỡng ợ̄nh giũ quũ phỏn ụng nŷy, sỹ rÊt thó vÊ ợa ra mét ợ̄nh giũ tríc lŷ mét cũ h́i ợ̄ tÊm hiớu mục ợc quan tòm cĐa phô nŌ vŷo bốp cội tiỏn ợ̄ tŪng lỏn ch-a hay lŷ vÊn cha ợc khuyỏn khȲch.

NhŌng gÈ ợ̄ xỳy ra ngòlŷ mong ợ̄i?

- vŌng mậ hai ngêi tẹp huÊn
- ngêi ợc tẹp huÊn yỏu đũu ợỏn bŷ, ợa ra lẹp lụen lŷ do xỳy bốp há khỡng thố lŷm cõng vŷc trờn rÊy vŷ do ợ̄ phội

trở tòn thuở lao ợng lĩm thay hã.

- NhŌng ngài ợc tẹp huỀn ợn sĩm hỦn hỦn rỀt nhiều
- ngài ợc tẹp huỀn nãi: gia ợỀnh khĩ giộ vì gia ợỀnh trung bỀnh cũ khộ nỪng trở tòn xi mỪng vì sỔt thUp, trong khi cũc gia ợỀnh nghiõ khõng cũ khộ nỪng ợã.

Chóng tõi ợĩ thộ luận sỡi nãi vồ vỀn ợồ ợờn bĩ. ăng Thanh ợa ra Ý kiõn lĩ cũc khoõn tòn ợờn bĩ tỗ phÝa dù ĩn sỖ lĩ mét viợc lĩm mỒo hiõm ộnh hễng xỄu ợỏn tỖnh bõn vŌng vì ợỏn viợc phỄt huy khộ nỪng tù hợ trĩ. Cúợc thộ luận cũa chóng tõi xoay quanh hai phỪng ĩn:

PhỪng ĩn 1:

Dù ĩn khõng đỒ đĩng chỀp nhệp yỏu cũu vồ ợờn bĩ cũa ngài ợc tẹp huỀn. Thay vồ ợã, dù ĩn sỖ tỀm cũc khộ nỪng thay thỏ ợờn bĩ, vÝ đõ nh trao ợãi lao ợng hay yỏu cũc cũc nhãm phỄt triõn céng ợạng ợỏm nhiõm viợc nỖy. RỄi ro cũa phỪng ĩn nỖy gỒn vĩ viợc cũc nhãm phỄt triõn céng ợạng mũi ợạng ẽ trong giai ợoŌn hỀnh thĩnh vì do ợã khộ nỪng hĩnh ợng rỀt Ýt. Ngõi ra cũng nghi ợẽ khộ nỪng cũc gia ợỀnh sỖ trao ợãi lao ợng ợỏ ợờn bĩ cho nhŌng ngài ợc tẹp huỀn khi cha thồ nghiõm nhŌng lĩ thỏ cũa bớp cũi tiõn. ợĩõm tèt cũa phỪng ĩn nỖy lĩ nã ợỏm bộõ tỖnh bõn vŌng vì cũng cũ khộ nỪng tù hợ trĩ.

PhỪng ĩn 2:

Dù ĩn nhệp thỀy nhu cũu cũn ợờn bĩ vì ợỏm nhiõm hoĩn toĩn viợc nỖy. RỄi ro cũa phỪng ĩn nỖy lĩ ẽ giai ợoŌn tiỏp sau dù ĩn phội giỏm bĩt ợãng gặp cũa mẽnh nhữm trỄnh viợc nhŌng ngài ợc tẹp huỀn trỀ thĩnh mét loŌi "nhờn viõn" cũa dù ĩn. Ōu ợĩõm lĩ ngài đờn sỖ thu ợc nhiều kinh nghiõm vĩ bớp cũi tiõn vì lĩm hã cũ thỏm ợng cũ chỄu trĩch nhiõm trong viợc ợờn bĩ.

Tõi nghư rững cũc nhãm phỄt triõn céng ợạng cũ thỏ giŌ vai trỗ trong viợc trĩ cũp cho cũc gia ợỀnh nghiõ bững cũch yỏu cũu cũc hế khĩ giộ vì trung bỀnh ợãng gặp tũ chÝnh cho bớp cũi tiõn. [Cũc gia ợỀnh khĩ giộ vì trung bỀnh cũ lĩ thỏ gỀ - kổ cũ trong bĩn phỄp thồ nghiõm bớp cũi tiõn - ợỏ cũ thỏ lĩm cho hã chỀp nhệp Ý tẽng trĩ cũp cho cũc gia ợỀnh nghiõ?]

Sau cúợc thộ luận nỖy chóng tõi tỒm đõng ợi Ủn.

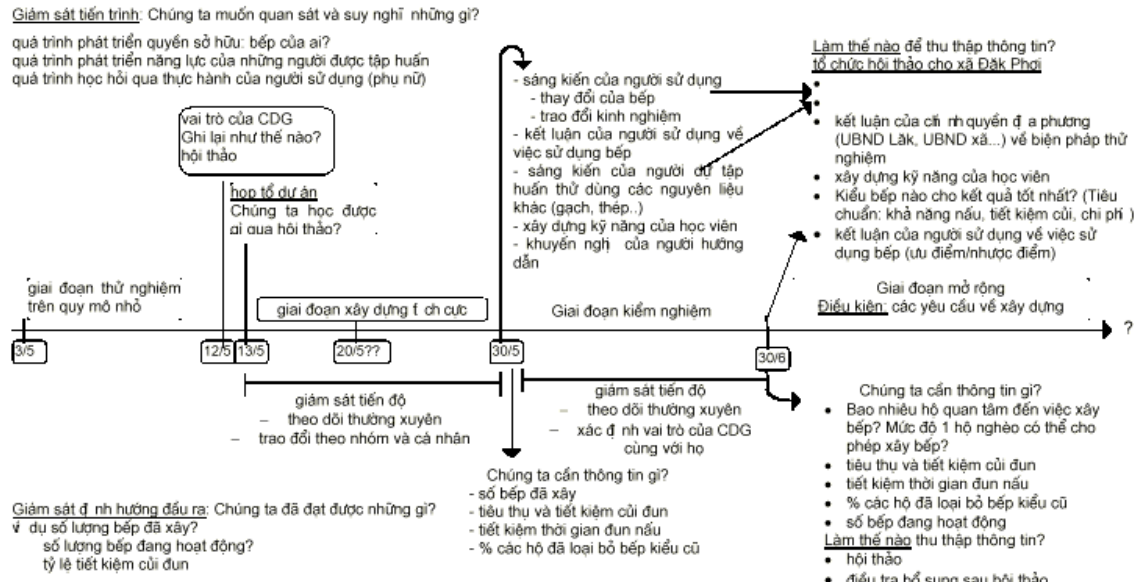
B.7 Kỏ hoŌch cho viợc hãc tẹp thùc hĩnh: Bĩn phỄp Bớp cũi tiõn

Khi tiỏp tũc cúợc thộ luận buã sĩng vồ ợũu giề chiõu, chóng tõi quyỏt ợỀnh tiõn thỒng ợỏn cũu hãi: "NhŌng giai ợoŌn hĩnh ợng nõo chóng tõi mẽn tĩch biợt khãi quĩ trỀnh tòn hĩnh bĩn phỄp thồ nghiõm nỖy, vì chóng tõi mẽn giĩm sỄt tiõn trỀnh hoŌt ợng hay giĩm sỄt ợỀnh hĩng sộnh phẽm vồ cũi mẽi giai ợoŌn?" Tõi ợỏ xuỄt mét cũ cũu hỒu hỀnh nhữm giội quyỏt vỀn ợồ nỖy mét cũch cũ hợ thạng. Tiỏp sau cúợc trao ợãi chóng tõi ợĩ hỀnh đung ra toĩn bẻ sỦ ợạ tõng bĩc mét. Bộng 11 trõn thùc tỗ cho thỀy nhŌng kỏt quộ chóng tõi ợỏt ợc vồ ợũu giề chiõu ngỖy 3/5.

Trong khi chóng tõi cũ gỒng tĩch biợt cũc giai ợoŌn hĩnh ợng khĩc nhau, ợng Thanh biõu lẻ sũ lo ngŌi phội ợỀnh nghư rã rĩng hỦn mét giai ợoŌn hĩnh ợng phội bao gạm nhŌng hoŌt ợng nõo. Do ợã chóng tõi ợi ợỏn mét cúợc tranh luận mẽ kỏt quộ cũa nã sau ợã chóng tõi thộ luận vĩ 2 cũu hãi:

- ợĩ lĩm ợc nhŌng gỀ?
- Cũn phội lĩm nhŌng gỀ? (xem bộng 12)

Bộng11: Lẻp kỏ hoŌch cho viợc hãc tẹp qua thùc hĩnh

BỘT 12: Giai đoạn thử nghiệm trên quy mô nhỏ		
Những hoạt động nổi bật quan trọng?		
Hoạt động	Những gì nổi bật?	Những gì nổi bật?
<ul style="list-style-type: none"> • Giới thiệu u khuyết điểm của bếp cộng đồng 		
<ul style="list-style-type: none"> • Tập huấn bếp cộng đồng tại các hộ 	đợt tập huấn 2 ngày cho 7 học viên	<ul style="list-style-type: none"> • tập huấn cho người sở hữu (6) bếp đầu tiên do người hướng dẫn thực hiện với sự tham gia của học viên • giảm số bếp cộng đồng
<ul style="list-style-type: none"> • Những học viên thành công trong kỹ thuật bếp cộng đồng 		cả thợ phụ trách là 7 học viên
<ul style="list-style-type: none"> • Những học viên thành công xây bếp cộng đồng 	đợt xây 4 bếp	<ul style="list-style-type: none"> • cần xây 38 bếp nữa • cho đợt 12/5 xây thêm 4-5 bếp nữa
<ul style="list-style-type: none"> • Xây 4 bếp tại các hộ thành công trong việc tiết kiệm củi đun 	đợt xây 4 bếp	tại các hộ thành công vào ngày 12/5

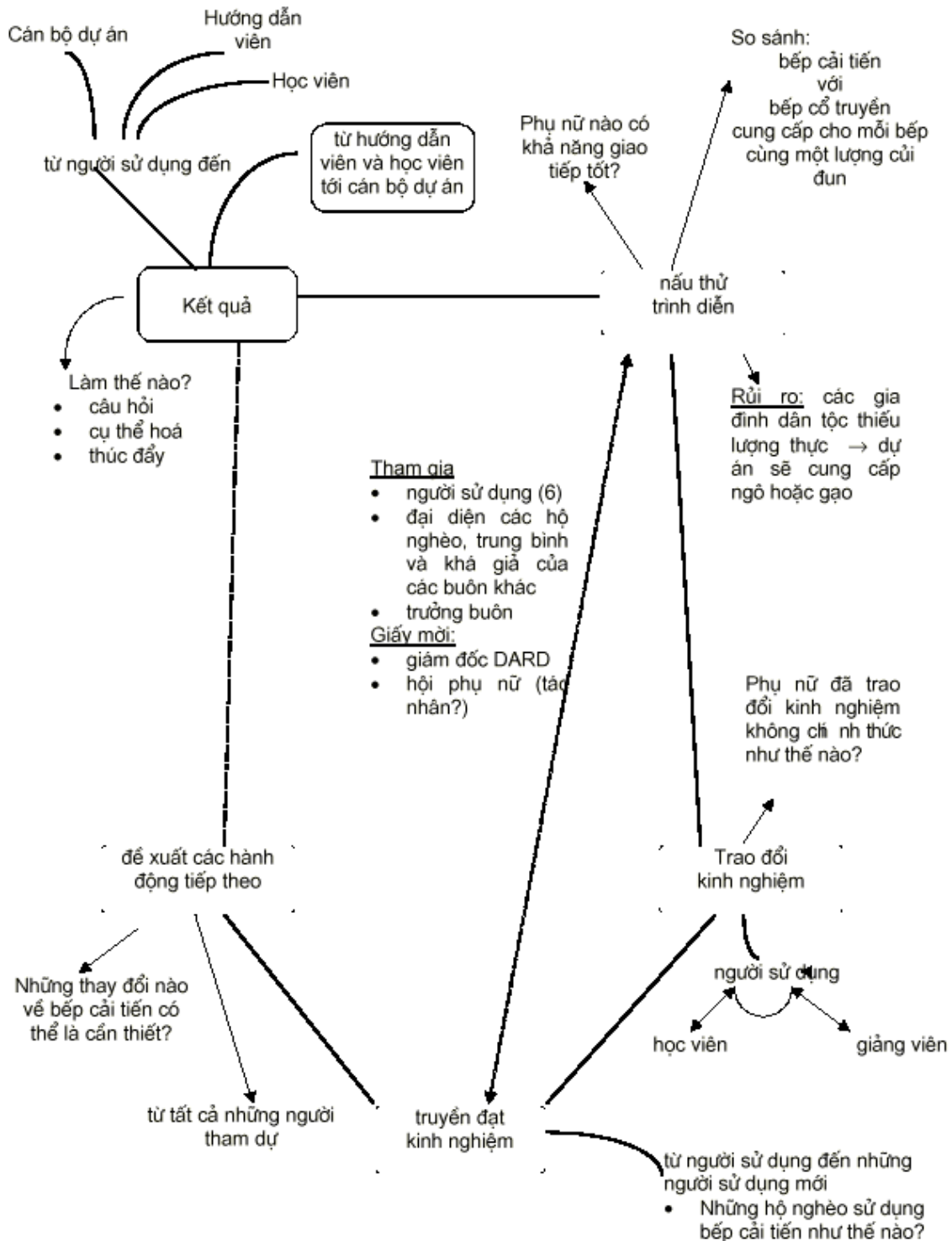
Do buổi họp ngày 12/5 các hộ coi là rất quan trọng nên với tất cả những khó khăn (thử nghiệm trên quy mô nhỏ), chúng tôi nhận thấy sẽ không nên thúc giục công việc xây dựng trước ngày 12/5 như dự định lúc đầu. Điều này cũng đúng là 42 chiếc bếp sẽ không được xây xong trước ngày 20/5 khi những người hướng dẫn dự định rời khỏi quê nhà. Sự gia tăng đột ngột việc xây dựng bếp cộng đồng chỉ dừng lại trong tập huấn. Thời điểm thích hợp nên hướng dẫn cho học viên của mình từ lần đầu tiên khi 2-3 học viên có thể triển khai kỹ thuật tiết kiệm củi đun mà không cần thợ phụ trách những học viên khác trong việc giới thiệu những kỹ thuật.

Tiếp nữa, chúng tôi cần bổ sung vào buổi họp ngày 12/5 (xem bảng 13). Chúng tôi cần xác định các yêu cầu:

- kết quả
- nếu có
- trao đổi kinh nghiệm

- truyền bí kinh nghiệm
- ợo xuÊt cỂ hình ợng tiỚp theo

BỘng 13: HÉi thỘt ngÀy 12/5 Ế XỈ ỚUk PhỦi

Chúng tôi ợi thỘt luận tỔng néi dung cỜng nh cỜu hái: "Ai cũn tham dù, vì cũn mêi ai?" (chi tiỐt hỦn xin xem bộng 13). TỚi ợi ợo xuÊt hai cỜng cỜ Đạ PRA nh mét phỦng Ớn khuyỐn khÝch kỐt quỘ vì trao ợai kinh nghiỐm giỚa nhỜng phÓ nỜ sỜ đỜng bỘp cỘi tiỐn (xem bộng 14). Chúng tỚi ợo tã dù Ớn lỘp ra chỦng trỀnh cho buài héi thỘt nẦy vỜo tuỐn tiỚp sau, bao gặm viỚc ch_uỐn bỂ cỜ thỐ chỦng trỀnh lẦm viỚc theo cỜu hái ("Chúng ta nỜn hái ai cỜu hái gỀ ợố khuyỐn khÝch nhỜng Ý kiỐn vì viỚc trao ợai kinh nghiỐm? ") vì theo cỂ cỜng cỜ sỖ ợc sỜ đỜng trong buài héi thỘt.

Tối nhĒn mŌnh rŭng ợiđou quan trảng ợèi vŭi quŭ trĒnh hăc hái cĐa tã dù ĩn lŭ phŏi dù trŌ ợĐ thĒi gian ợc hăp sau buăi hĒi thŏp nhŭm ợĩnh giŭ quŭ trĒnh vŭi kŏt quŏ cĐa hĒi thŏp cŏng nh quyŏt ợĒnh vŏ nhŌng hŭnh ợng tiŏp theo.

Trŭc khi kŏt thŏc buăi ĩm viŏc cĐa chóng tối ngŭy hŏm ợă, chóng tối quyŏt ợĒnh rŭng thụ bŏy (3/5) chóng tối sŭ ĩm viŏc vŏ nhŌng giai ợoŌn hŭnh ợng khŭc, vŭi nŏu cã thŏ, bŭn bŏc vŏ cŭc giai ợoŌn hŭnh ợng trong bŭn phŭp thŏ nghiŏm "ngŏ lai".

Bŏng 14: ĩm thŏ nŏo ợc hŭc trŭi ngĒi sŏ đŏng bŏp cŏi tiŏn trong viŏc tŭ ợĩnh giŭ?

Cŏng cŏ 1

bŏp cŏi tiŏn		bŏp cã truyŏn	
u ợiŏm	khuyŏt ợiŏm	u ợiŏm	khuyŏt ợiŏm

Ghi chŏ: Trong quŭ trĒnh thŏp lŭen theo nhăm phŏ nŌ cđn ợiŏn vŭo bŏng trŏn. ChŌ cũ cã thŏ ợc thay thŏ bŭng kŭ hiŏu.

Cŏng cŏ 2

Tiŏu chŭ	bŏp cŏi tiŏn	bŏp cã truyŏn
vŭy đŏ		
• khŏ nŭng nĒu	vŭy đŏ 0000000	0000
• chi phŭ		
• tiŏu thŏ cĐi		

Ghi chŏ: MĒt nhăm ngĒi sŏ đŏng (phŏ nŌ) cđn xŭc ợĒnh cŭc tiŏu chŭ, viŏt kŭ hiŏu vŭi ợiŏn tŏ 1 ợn 10 vŭng khuyŏn cho mŕi tiŏu chŭ ợèi vŭi cŏ hai loŏi bŏp.

Chŏng tối tiŏp tŏc ĩm viŏc ngŭy thụ bŏy, 3/5. Giai ợoŌn tiŏp theo (13-30/5) phŏi ĩl giai ợoŌn xŏy dŭng tŭch cŭc (xem bŏng 11). Chŏng tối ợĩnh giŭ ngŌn găc viŏc giŭm sŭt hŏn tŌi trŭc khi ợi ợn mĒt cŏu hăi: "Chŏng ta cđn thŏng tin gĒ ợc ợĩnh giŭ giai ợoŌn nŭy?" Cŏu hăi cĐa ŏng Thanh "TŌi sao chóng ta lŏi cđn thŏng tin nŭy?" ợĩ tŌo ợiđou kŏn ĩm rã mĒi quan hŭ ợiŏa ợĩnh giŭ vŭi lĒp kŏ hoŌch. ợĩnh giŭ trong trĒng hŭp nŭy cã nghŭa ĩl nhĒn nhĒn phŏ bĒnh vŏ giai ợoŌn vŏ nhŌng hŭnh ợng nŭm lŏi phŭyă sau. Trŏn thŭc tŏ, giŭm sŭt tiŏn trĒnh hoŌt ợđng vŭi giŭm sŭt thŭnh quŏ ợc ợĒnh hŭng ợng nghŭa trong trĒng hŭp nŭy. Chŭ ĩĒy mĒt vŭy đŏ, chóng tối ợĩnh giŭ cũ quŭ trĒnh hăc hái qua hŭnh ợng cĐa ngĒi sŏ đŏng (phŏ nŌ) trong giai ợoŌn nŭy. Trŏn găc ợĒ giŭm sŭt thŭnh quŏ ợĒnh hŭng, chóng tối ợĩnh giŭ nhŌng thŭnh quŏ ợŏt ợc vŏ ợđu rã ĩ cuĒi giai ợoŌn. MĒi quan hŭ vŭi viŏc lĒp kŏ hoŌch xuĒt hŏn khi chóng tối trao ợăi vŏ giai ợoŌn tiŏp theo vŭi tŭ hăi: "Tŭc ợng cđn thiŏt cĐa viŏc ợĩnh giŭ cũ hoŌt ợng trong giai ợoŌn tiŏp theo ĩl gĒ?" ợiđou nŭy cŏng cã nghŭa ĩl nŏu chóng tối khŏng thŭc hŏn viŏc ợĩnh giŭ giai ợoŌn trŭc cĒn thĒn, chóng tối khŏng thŏ lĒp kŏ hoŌch thŭch hŭp cho giai ợoŌn hŭnh ợng trŭc mŏt. [MĒi quan hŭ ợiŏa ợĩnh giŭ vŭi lĒp kŏ hoŌch bŭn cã thŏ ợc mŭ tŏ nh mĒt vŭng hăc tĒp bŏt ợđu tŏ viŏc **quan sŭt** hŭnh ợng trŭc ợă sau ợă **ợĩnh giŭ** vŭi ợa ra nhŌng kŏt lŭen cho nhŌng **hŭnh ợng** tiŏp theo (xem bŏng 7).]

Sau khi ợĩ xŭc ợĒnh nhŌng thŏng tin chóng tối cđn nh mĒt cũ mĒc giŏa giai ợoŌn xŏy dŭng tŭch cŭc vŭi giai ợoŌn kiŏm nghiŏm (xem bŏng 11), chóng tối tiŏp tŏc nghiŏn cŭc cŏu hăi: "ĩm thŏ nŏo ợc thu thĒp thŏng tin vŏ giai ợoŌn xŏy dŭng tŭch cŭc?" Cã hai ợŏ xuĒt:

- ợiđou tra cũ hĒ chăc lăc
- tã chŭc hĒi thŏp cĒp bŭn

Chŏng tối quyŏt ợĒnh phŏi kŏt hŭp cŏ hai phŭng phŭp trŏn. Khŏng chăc lŭa ợc mĒt phŭng thŭc kŏt hŭp cŏ hai phŭng phŭp trŏn, chóng tối ợi ợn hai phŭng ĩn sau:

Phŭng Ỉn 1.

ợiờu tra ề phờn tÝch thờng tin ề thuyờt trỀnh vờ cỂc kờt quờ ợiờu tra trong hẻi thộo nhữm ỈỂy Ý kiờn cĐa ngẻi sờ đờng vủ khuyờn khÝch viờc trao ợai kinh nghiờm.

Phŭng Ỉn 2.

hẻi thộo ề [giũ thừu vủ thộo lựn Ý kiờn vờ cỂc cuéc ợiờu tra bả sung] ề phờn tÝch cỂc thờng tin thu ợic qua hẻi thộo ề tiờn hỡnh ợiờu tra bả sung ề cỂc hẻ chỏn lỏc.

Chờng tởi hớng tũ giai ợoỒn hỡnh ợng sau vủ tởn "**giai ợoỒn kiờm nghiờm**". Khi chờng tởi trao ợai vờ viờc giũm sủ trong giai ợoỒn nửy, ờng Thanh ợa ra cừu hỏi quan trỏng **CDG cđn phụi/cỏ thố ợang vai trủ gỀ** trong viờc nửy. Cừu hỏi cĐa ờng Thanh ợủ kỦo dũi thẻi gian thộo lựn vờ vỀn ợờ nửy.

Tỏ dù Ỉn nhỀn mỒnh rửng CDG mủi ề giai ợoỒn ợđu thỡnh lẹp. Trờn thừc tỏ, cha cũ gỀ nhiờu xộy ra tiỏp sau viờc thỡnh lẹp cĐa cỂc nhỏm nửy trong giai ợoỒn PRA. Tởi chia xị kinh nghiờm vủ tỏ dù Ỉn rửng xỂc ợỀnh cỂc quan ợiờm vờ híp tỂc giỜa mẻt dù Ỉn vủ mỏt tỏ chុc mủi đũa trờn cũ sẻ cẻng ợang (CBO) cũ rỀt Ýt cũ hẻi thỡnh cờng vỀ Ých lủi cĐa mẻt tỏ chុc mủi trong trờng híp nửy sủ lẻ mẻ ợẻi vủ ngẻi đờn. Sủ cũ Ých hỦn nỏu xỂc ợỀnh cỂc quan ợiờm híp tỂc trong cỂc hoỒt ợng cỏ thố. CỂc bỡn phỂp thờ nghiờm đờ ợỏ lẻ mẻt cũ hẻi tẻt ợỏ ợỡnh giũ xem cỂc CDG cũ tỀm thỄy chុc ợung cĐa mỀnh hay khờng.

Theo quan ợiờm cĐa tỏ dù Ỉn, cỂc CDG cđn giỜ vai trủ **trung gian** giỜa ngẻi đờn, ợạc biẻt cỂc gia ợỀnh đờn tẻc thiỏu sẻ, vủ dù Ỉn. CDG cờng cũ thố giỜ vai trủ lẻ **tỏ chុc đỀch vỏ** ợẻi vủ ngẻi đờn, vỦ đờ trong viờc quờn ỈY bỦm nẻc. Kinh nghiờm cĐa tởi cho thỄy lẻ ngay cộ khi dù Ỉn ợủ cũ Ý tẻng vờ nhỜng gỀ CDG phụi lỏm, nhng vỀn ợờ khờng phụi chừ lẻ nỏi vủ hỏ, mủ lẻ cũng xỂc ợỀnh vủ hỏ ai giỜ vai trủ gỀ. Khi thỡnh lẹp mẻt CBO mủi, cừu hỏi quan trỏng cũn lẻ cũ mẻt tỏ chុc ợang tạn tỎi nỏ cũ thố trỄ thỡnh ợẻi tỂc cĐa dù Ỉn.

Mẻt vỀn ợờ ợạt ra ợẻi vủ dù Ỉn lẻ vủo thỂng sau tỀm ra mẻt hờ thờng tỏ chុc thÝch híp. Vờ vỀn ợờ nửy tởi ợỏ xuỂt 4 ph-ŭng Ỉn lủa chỏn khỂc nhau (xem bọng 15):

- cỂc tỏ chុc hỡn tỎi thỡnh lẹp mẻt ủb ban
- cỂc hẻ/gia ợỀnh quan tờm thỡnh lẹp mẻt nhỏm
- tỀt cộ cỂc hẻ ợic xem nh thỡnh viờn cĐa tỏ chុc
- híp tỂc vủ mẻt tỏ chុc hỡn cũ

Chờng tởi chỀm đựt thộo lựn tỎi ợờy. ờng Thanh ợờ xuỂt quay lỎi vỀn ợờ nửy vủo thự hai (5/5) ợỏ trao ợai vủ tỎn bẻ tỏ dù Ỉn. Chờng tởi quỳt ợỀnh sủ lỏm viờc tiỏp vủo buỏi chừu.

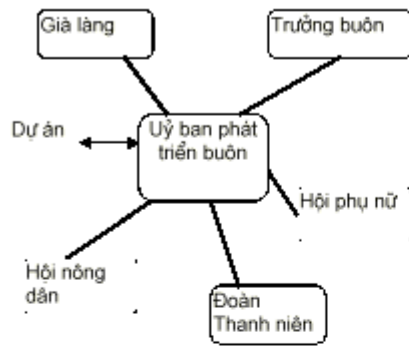
Buỏi chừu chờng tởi bỒt ợđu bửng cừu hỏi: "Chờng ta cũn nhỜng thờng tin gỀ vủo cuẻi giai ợoỒn kiờm nghiờm (xem bọng 1.1)? ", tiỏp theo ợỏ lẻ cừu hỏi: "Lỏm thỏ nỏo ợỏ thu thẹp nhỜng thờng tin ợỏ? ". Chờng tởi lủa chỏn phŭng Ỉn tỏ chុc hẻi thộo ề xỦ ợỦk PhỦi, tiỏp theo lẻ cỂc cuéc ợiờu tra bả sung. Trong khi thộo lựn vờ buỏi hẻi thộo nửy chờng tởi ợủ nhẻn thỄy cũ chỏ "ngẻi đờn cũ gỒng lỏm vỏa lỏng dù Ỉn". Cờng đỒ hiỏu lẻ ngẻi đờn khi ợa ra Ý kiờn sủ khờng nỏi hỏt cỂc thờng tin hỏ cũ nỏu hỏ cho nhỜng thờng tin ợỏ lẻ ợnh hẻng ợỏn quan hờ vủ dù Ỉn. ợờy lẻ vỀn ợờ lỏng tin vủ cũi mẻ ợỏ giỏm bít sủ khuyờn khÝch ngẻi đờn ợi nẻc bủi nửy. Chờng tởi vỀn cha biẻt ngẻi đờn ề xỦ ợỦk PhỦi cũ cũ gỒng lỏm vỏa lỏng dù Ỉn hay khờng vủ ợỏn mục ợẻ nỏ. Nhng nỏu cũ thỄ ợiờu quan trỏng ợẻi vủ dù Ỉn lẻ phụi hiỏu cỂc thờng ợiờp vủ tỀm ra cỂc phŭng thực vủ bỡn phỂp ợỏ giao tiỏp trỦn tru nhữm quan hờ mẻt cỂch cũi mẻ vủ thỜng thỒn.

Tởi kỏt lựn cờng viờc cĐa chờng tởi tỏ sỂng hỡm tríc bửng cỂch nhỀn mỒnh hỡn nay tỏ dù Ỉn ợủ cũ mẻt khung lỏm viờc vủ cỂc cờng cỏ ợỏ cũ thố tủ thừc hỡn cỂc giai ợoỒn hỡnh ợng bao gỏm giũm sủ tiờn trỀnh hoỒt ợng vủ giũm sủ ợỀnh h-ớng sỏn phẻm trong cỂc lủnh vùc hoỒt ợng sau:

- bỡn phỂp thờ nghiờm "ngờ lỏi"
- hoỏn tỀt quỦ trỀnh giao ợỀt
- xỂc ợỀnh ợỀt nờng nghiờp vủ ợỀt rỏng bả sung cho viờc giao ợỀt

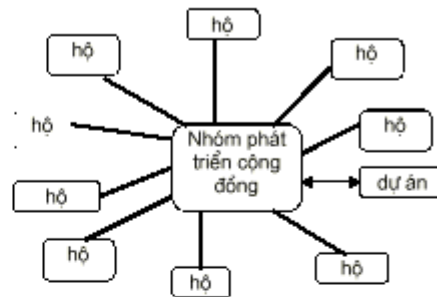
Bọng 15: Bờn phŭng Ỉn cho cỂc tỏ chុc trờn cũ sẻ cẻng ợang vủ t cỂch ợẻi tỂc cĐa dù Ỉn

1. Các tổ chức hiện có thành lập 1 uỷ ban

- Tiềm năng của các tổ chức hiện có?

2. Các gia đình / hộ quan tâm thành lập 1 nhóm

3. Tất cả các hộ được xem là thành viên của tổ chức

Ai thật sự quan tâm làm việc trong nhóm này?

4. Hợp tác với một tổ chức hiện có

Những mối quan tâm và lo ngại của ai trong cộng đồng buôn không được tổ chức này đại diện?

B.8 Buai lmm vioc tăng kết

Chóng tôi tăng kết công vioc vào thụ hai, 5/5. Tôi giú thiou mét sũ ọa trong ọa xem xUt toàn bé quĩ trÝnh ọt lmm vioc (xem bọng 1). Sau ọa ồng Thanh tâm tốt buai hắp cĐa chóng tôi ngly thụ sũu vì thụ bọy (2-3/5) cho cĩc thình viõn khĩc cĐa tã dù Ìn biõt (xem bọng 11). Tã dù Ìn quyõt ọỄnh công cõ "lẹp kỏ hoÓch cho vioc hắc hái thõng qua hình ọng" ọĩ sũ dõng trong bion phĩp thờ nghiõm "bỏp cõi tiõn" công sũ ọĩc Ìp dõng cho bion phĩp thờ nghiõm "ngõ lai" vì trong sũ tham gia cĐa dù Ìn vào quĩ trỀnh giao ọỄt công nh vioc xĩc ọỄnh bã sung ọỄt nõng nghiõp vì ọỄt rõng cho vioc giao ọỄt.

Nh ọĩ thõu lượn vào thụ bọy 3/5, chóng tôi tiõp tõc ọa ra vỀn ọờ vò vai trũ cĐa CDG vào nẻi dung hắp. ằng Thanh nhỀn mÓnh sũ cđn thiõt phõi thõu lượn vỀn ọờ nly ngay trong hõm nay do chuyõn ọĩ thùc ọỄa tÓi xĩ Krong No ọĩc dù kiõn vào ngly thụ ba 6/5 mĩ trong nẻi dung lmm vioc cã vai trũ khỏ nỪng cĐa CDG. ằng Thanh vì tõi tâm tỐt thõu lượn cĐa chóng tôi vào thụ bọy bao gam cõ 4 phỪng Ìn tã chuc chóng tôi ọĩ xĩc ọỄnh (xem bọng 15). Tôi nhỀn mÓnh thõm rừng theo kinh nghiõm cĐa tõi thỀ CDG phõi tỀm vai trũ cĐa hã trong hai trỀng híp cĐa hai bion phĩp thờ nghiõm. Nõu vai trũ cĐa hã ọĩc xĩc ọỄnh ẽ mét mục ọẻ chung chung khõng cã nhỜng nhiõm vô cõ thõ trong quĩ trỀnh hai bion phĩp thờ nghiõm nly, CDG sũ cã Ýt cũ hẻi tham gia nh mét CBO vỜng chỜc.

Cờu hái ọĩc ọa ra Ìl tã chuc mẽ rẻng nh thờ nõo sau khi cĩc bion phĩp thờ nghiõm ọĩ thình công ẽ quy mở nhã. Lẹp lượn Ìl dù Ìn sũ bỂ quĩ tõi trong vioc ọõm bõu truyõn ọỐt kinh nghiõm, do ọa CDG cđn tham gia vào quĩ trỀnh nly. Tôi nõu ra vỀn ọờ Ìl cĩc CDG phõi ọảng vai trũ trong quĩ trỀnh thùc hion nõu dù Ìn lmm rà cĩi gỀ dù Ìn cã thõ lmm vì khõng lmm. Nõu lmm rà Ìl khõng cã CDG giỎ vai trũ quan trãng trong vioc truyõn ọỐt kinh nghiõm - trong cĩc bion phĩp thờ nghiõm bỏp cõi tiõn vì ngõ lai - mĩ vioc khuyõn nõng khõng cã, thỀ khi ọa hã sũ quyõt ọỄnh tđm quan trãng cĐa CDG. Chóng tôi nhẹn thỄy trong thẻi ọĩõm ọa vai trũ cĐa CDG gỜn liõn vủ vai trũ cĐa dù Ìn. Dù Ìn cõng giõi thÝch rà cĩc hÓN chỏ trong khỏ nỪng cĐa mỀnh bao nhiõu thỀ cĩc CDG cõng cđn thiõt phõi hính ọng bãy nhiõu, vủ ọờu kion cam kết ọđy ọĐ, vÝ

dò ợi vớ việc mẽ rêng cĐa chỪng trỀnh bốp cội tiỏn. Mật khỂc, CDG sỷ khống ợc khuyỏn khỶch nỏu hỏ chề ợi dù Ỉn chỂu hoỈn toỈn trỂch nhiỏm thẹm chỶ ngay trong giai ợoỔn mẽ rêng cĐa cỂc chỪng trỀnh thỏ nghiỏm.

Vỏ vỀn ợờ nầy, tởi ợờ xuỂt phỪng Ỉn lờu chỏn thụ nỪm cho việc tỏ chực: nhỔng ngềi quan tòm ợỏn khuyỏn nỏng, vỶ dò nh chỪng trỀnh bốp cội tiỏn, sỷ thỂnh lẹp mét nhỏm khuyỏn nỏng ợỏ tỏ chực vớ híp tỂc trong việc truyỏn ợỚt kinh nghiỏm. NhỔng ngềi khỂc cỏ thỏ lỂm tỪng tù vớ chỪng trỀnh ngỏ lai. Trong giai ợoỔn sau cỂc nhỏm khỂc nhau, vỶ dò cỂng quỏn ỈỶ việc trỏng cao su, cỏ thỏ thỂnh lẹp mét ban phỂt trỂn buỏn. TỀt nhiỏn ợềi vớ dù Ỉn sỷ dỒ đỂng hỪn nỏu híp tỂc vớ mét CDG ngay tở ợđủ, nhng ợỏ chừ lỂ "mét mật cĐa ợỏng tởn". ợỚỶ vớ tỪng lai cĐa ngềi đờn, cỏ thỏ cỏ hiỏu quộ hỪn nỏu bỚt ợđủ tỏ chực lời cuẻn vớ cỂc hoỚt ợẻng khỂc biỏt vớ tở ợỏ tham gia vớ mét phỔm vi hoỚt ợẻng rẻng hỪn.

ợỏ cờn nhỔc "cộ hai mật cĐa mét ợỏng tởn", chỏng tởi phội hái hai cờu hái phỏ sau ợờy:

- TỞi sao **chỏng ta** cđn nhỔng nhỏm nầy?
- TỞi sao **hỏ** cđn nhỔng nhỏm nầy?

Chỏng ta cđn nhỔng nhỏm nầy vỀ chỏng ta khống thỏ xỏy dừng sù híp tỂc vớ tởng hẻ gia ợỀnh. Nhỏm giỔ vai trỂ trung gian. Chỏng ta cờng cđn cỂc nhỏm vỀ chỏng tởi cho rừng hỏ cỏ thỏ tỏ chực cỂc đỂch vỏ cho cỂc hẻ gia ợỀnh cỂ thỏ, vỶ dò nh quỏn ỈỶ mỶ bỪm níc. Theo nh chỏng tởi ợc biỏt hỏ cđn nhỏm ợỏ chia xị lao ợẻng, vỶ dò nh lỂm rỂy vớ xỏy nhủ, vớ hỏ cờng cđn nhỏm ợỏ cung cỂp ợđủ vớ vớ nờng cao nghiỏn cụu thỂ trẻng.

ắng Y Wel ợỏ ra vỶ dò vớ cỂc nhỏm quỏn ỈỶ rỏng do nỏng đờn thỂnh lẹp trong hờ thềng quỏn ỈỶ rỏng nh mét phđn cĐa chỪng trỀnh 327. Lời Ỷch cĐa sù céng tỂc quỈ rỏ rừng vỀ kiỏm tra 1 đn 1 tuỏn trỏn mét đờn tỶch rẻng thỂ đỒ đỂng hỪn Ỉ lỂ kiỏm tra 1 đờn tỶch nhỏ hỪn nhng phội kiỏm tra hỂng ngỶy .

Chỏng tởi quay trỂ lỎi tỀnh hỀnh thục tỏ ẽ xỈ Krong No. Trong ợít PRA, hẻi phỏ nỔ giỔ vỀ trỶ trung tòm trong biổu ợỏ Venn. ợờu ợỏ cho tỏ dù Ỉn thỂy rừng tỏ chực nầy cỏ thỏ ợỏng vai trỂ ợềi tỂc cĐa dù Ỉn. Tuy nhiỏn, cờu hái ợỏt ra Ỉ hẻi phỏ nỔ hoỚt ợẻng trỏn cũ sẻ nỏ. Nỏu céng ợỏng ợỏnh giỈ cao vai trỂ cĐa hẻi phỏ nỔ trong vỀn ợờ y tỏ cĐa buỏn thỀ ợờu ợỏ khống cỏ nghũa Ỉ hẻi phỏ nỔ cỏ thỏ ợỏng vai trỂ quan trỏng trong quỏn ỈỶ tởi nguyỏn. Tuy nhiỏn theo thỏng tin tỏ dù Ỉn thu ợc thỂ cỏ vớ hẻi phỏ nỔ cờng thục hỏn cỂc hoỚt ợẻng trong lủnh vùc nỏng nghiỏp.

Mật khỂc, tỏ dù Ỉn ợỏ yỏu cđu ngềi đờn lẹp mét danh sỂch nhỔng ngềi quan tòm ợỏn việc thỂnh lẹp mét nhỏm phỂt trỂn céng ợỏng (CDG). Theo dù kiỏn thỀ ngỶy mai danh sỂch ợỏ sỷ ợc ợỏ cho tỏ dù Ỉn. Do danh sỂch ợc lẹp do yỏu cđu, ợờu ợỏ cỏ nghũa Ỉ dù Ỉn phội tỀm ợỏn CDG, hay vỀn cđn nhỔng phỪng Ỉn lờu chỏn khỂc, vỶ dò céng tỂc vớ hẻi phỏ nỔ hoặc khuyỏn khỶch việc thỂnh lẹp mét nhỏm quan tòm xung quanh khộ nỪng bớnh phỂp thỏ nghiỏm "cỏnh tỂc lỏa cội tiỏn"? VỀn ợờ quan trỏng Ỉ **cam kỏt ợềi vớ việc thỂnh lẹp cĐa CDG**. Nỏu nh danh sỂch ợc lẹp chừ ợỏ "lỂm vớa lỂng dù Ỉn", thẹm chỶ sỷ thỶch ợỏng hỪn nỏu tỀm mét phỪng Ỉn khỂc vỀ khi ợỏ ngềi đờn sỷ nhẻn thỂy dù Ỉn khống cỏ Ỷ ợỀnh "thỏc Ừp" quỈ nhiỏu ợềi vớ việc thỂnh lẹp cỂc CDG. (*Danh sỂch ợc lẹp nh thỏ nỏ? Ai chỂu trỂch nhiỏm gỀ trong việc lẹp danh sỂch ợỏ, vớ ai tham gia vớ kiỏu thộo lựẻn nỏ vớ cho Ỷ kiỏn gỀ?*).

Vỏ **viỔn cộnh tiỏp tỏc híp tỂc vớ tởi**, ợít cờng tỂc chuyỏn gia tiỏp theo ợc dù kiỏn vớo thỂng 8 nỪm 1997. ợít cờng tỂc nầy sỷ tẹp trung vớo:

- hẹ trỈ quỈ trỀnh tù ợỏnh giỈ cĐa tỏ dù Ỉn trong 3 lủnh vùc
 - bớnh phỂp thỏ nghiỏm ngỏ lai
 - bớnh phỂp thỏ nghiỏm bốp cội tiỏn
 - giao ợẾT vớ xỂc ợỀnh bỏ sung ợẾT nỏng nghiỏp vớ ợẾT rỏng
- hẹ trỈ quỈ trỀnh hỏc tẹp qua hỂnh ợẻng cĐa tỏ dù Ỉn: tỏ dù Ỉn tỏ chực quỈ trỀnh hỏc tẹp qua hỂnh ợẻng nh thỏ nỏ, vớ cỏ thỏ rỏt ra bỂ hỏc gỀ?

ợít cờng tỂc tởi dù Ỉn sỷ gỏi cho tởi mét bọn ợờ xuỂt chỪng trỀnh lỂm việc ợỏ tởi cỏ thỏ chuyẻn bỂ nẻi dung lỂm việc chi tiỏt hỪn.

c. Sù phỂt trỂn khỂi niỏm cĐa dù Ỉn: mét sẻ Ỷ tẻng vớ ợờ xuỂt

C.1 Bli hác tổ cĩc bion phĩp thõ nghiõm

Dù ĩn ợĩ lũa chẵn 2 bion phĩp thõ nghiõm ẽ xĩ ợũk Phũi:

- gĩĩ thĩu bõp cõĩ tiõn
- gĩĩ thĩu ngõ lai

Cõ hai bion phĩp thõ nghiõm ợõu liõn quan ợõn kỏt quộ cĐa ợĩt PRA. Mạt khĩc, chõng cõng khõng phõĩ lĩ kỏt quộ cĐa quĩ trẽn lẹp kỏ hoOch phẽĩ hĩp cĩng vĩi đõn trong buõn. Dù ĩn chĐ ợẽng ợõ xuỄt nhũm sĩm trĩõn khai cĩc hoOt ợẽng khõng chẽ ợõn khi hoĩn tỄt quĩ trẽn phẽĩ hĩp lẹp kỏ hoOch chi tiỏt. Do hai bion phĩp trõn ợĩc thĩỏt kỏ nh cĩc hoOt ợẽng thõ nghiõm, nã tOo nhiõu cũ hẽĩ khĩc nhau cho dù ĩn vĩ ngẽĩ đõn ẽ xĩ ợũk Phũi:

Khuyõn khĩch sũ phĩt trĩõn nỪng lừc cĐa ngẽĩ đõn trong viõc tã chực vĩ giõĩ quyỏt vỄn ợõ. Khi thũc hĩõn cĩc bion phĩp thõ nghiõm, cđn phõĩ ợõm ợũng cĩc nhiõm vò vĩ giõĩ quyỏt cĩc vĩng mOĩc. Viõc ngẽĩ đõn xũ lỸ nhõng vỄn ợõ ợã nh thõ nũ sũ cho hã vĩ dù ĩn thỄy ợĩc khõ nỪng hĩnh ợẽng cĐa hã. Tõ ợã cõu hãĩ ợĩc ợã ra lĩ nhõng khõ nỪng nũ cđn ợĩc tiỏp tỏc phĩt huy, ngẽĩ đõn muẽn lĩm gỄ vò vỄn ợõ nũ vĩ dù ĩn cã thõ hẹ trĩ nhõng gỄ (ợĩm thoOĩ, cẽ vỄn, ợĩo tOo). Mạt khĩc, tã dù ĩn cõng sũ thỄy ợĩc khõ nỪng hẹ trĩ cĐa hã ợẽĩ vĩi ngẽĩ đõn trong viõc (tũ -) tã chực vĩ giõĩ quyỏt vỄn ợõ. VỄn ợõ phĩt trĩõn tã chực ẽ cỄp xĩ sũ ợĩc ợã vò nẽĩ dung lĩm viõc mết lđn nOa, nhng vĩ nhiõu kinh nghiõm thũc tiõn thu ợĩc vĩ cĩc phũng ĩn lũa chẵn cã thõ ợĩc xĩc ợỄnh đO đĩng hũn nhiõu (xem phđn B.8).

Xõy dũng cĩc quan hõ hĩp tĩc: xĩc ợỄnh rã vai trũ vĩ trĩch nhiõm. Hai bion phĩp thõ nghiõm cđn lĩ mết kiõm nghiõm khõ nỪng vĩ cĩc hỄnh thũc cẽng tĩc giOa dù ĩn vĩ ngẽĩ đõn. Cã nhiõu trõng ợĩi tũ hai phỸa vò vai trũ vĩ trĩch nhiõm. VỸ đõ nh dù ĩn trõng ợĩi ngẽĩ đõn sũ chỄu trĩch nhiõm chỸnh trong viõc mẽ rẻng bion phĩp thõ nghiõm khi cĩc kỏt quộ khõ quan ợĩ ợOĩt ợĩc ẽ quy mẽ nhã. Chõng tõĩ cha biỏt ngẽĩ đõn trõng ợĩi nhõng gỄ ẽ dù ĩn trong vỄn ợõ nũ. Do ợã, viõc xĩc ợỄnh rã vai trũ vĩ trĩch nhiõm (ai lĩm gỄ, nh thõ nũ vĩ tOĩ sao?) sũ rỄt cđn thĩỏt phõĩ ợĩc thũc hĩõn theo tõng thẽĩ kũ. Thõ thĩch ợẽĩ vĩ dù ĩn lĩ phõĩ xõy dũng ợĩc cĩc mẽĩ quan hõ hĩp tĩc hĩõu quộ vĩi ngẽĩ đõn trong quĩ trẽn thũc hĩõn cĩc bion phĩp thõ nghiõm, tõ ợã tOo cũ sũ cho viõc hĩp tĩc trong nhõng lũnh vùc phũc tOĩp hũn nh giao ợỄt vĩ xĩc ợỄnh bã sung ợỄt nõng nghiõp vĩ ợỄt rõng.

Xõy dũng lĩng tin. ợẽĩ vĩi ngẽĩ đõn cĩc bion phĩp thõ nghiõm lĩ cũ hẽĩ tỄm hĩõu ợẽ tin cey cĐa cĩc hoOĩt ợẽng cĐa dù ĩn trong viõc ợõm ợũng cõng viõc vĩ trĩch nhiõm. Thẽm chỸ ngẽĩ đõn cã thõ hoĩn nghi lỏc ợđũ, nghũ ợõn nhõng kinh nghiõm tiõu cũc trĩc ợã khi cĩc đỄch vò vĩ hẹ trĩ tũ bõn ngoĩĩ ợĩc nõũ lỏn nhng khõng ợĩc hĩõn thũc hoĩ theo ợõng cĩch ợĩ hũ. Trõn cũ sũ nũ, dù ĩn cđn theo sĩt nhõng gỄ ợĩ thẽng nhỄt vĩi ngẽĩ đõn. Rã rĩng lĩ ợĩõu nũ ợĩ cã hĩõu quộ tỸch cũc trong bion phĩp thõ nghiõm "ngõ lai" khi hOĩt giềng ợĩc ợã vò buõn theo ợõng hũn trong sũ ngOĩc nhiõn cĐa ngẽĩ đõn. Tuy nhiõn "lĩng tin" khõng loOĩ bã nhõng thay ợãĩ trong quĩ trẽn tiõn hĩnh cõng viõc. Nhng nhõng thay ợãĩ nũ cđn phõĩ ợ-ĩc giõĩ thỸch rã rĩng vĩ thõ ợũ lựẽn vĩi ngẽĩ đõn nhũm trĩnh nhõng ợnh hẽng bỄt lĩĩ cho viõc xõy dũng lĩng tin. NhỄn vò phỸa trĩc vĩ nghũ vò nhõng vỄn ợõ khã khũn trong viõc thay ợãĩ cĩc hõ thẽng sũ đõng ợỄt, lĩng tin giOa dù ĩn vĩ ngẽĩ đõn sũ lĩ khõng thõ thĩõu nõũ dù ĩn muẽn giO vai trũ hẹ trĩ trong viõc nũ.

Trĩõn khai ợĩm thoOĩ vò cĩc hõ thẽng sũ đõng ợỄt. Liõn quan ợõn viõc gĩĩ thĩu bõp cõĩ tiõn, viõc tiõu thõ cĐĩ sũ lĩ mết vỄn ợõ. Dù ĩn nõn tỄm hĩõu kũ hũn vò cĩc hõ thẽng sũ đõng ợỄt ợõ cã ợĩõm xuỄt phĩt tẻt hĩng tũĩ cõu hãĩ: ngẽĩ đõn - cõ thõ lĩ ai - nhỄn thỄy nhõng tiõm nỪng vĩ cũ hẽĩ nũ ợõ thay ợãĩ cĩc hõ thẽng sũ đõng ợỄt trong viõn cõnh quõn lỸ bõn võng tũĩ nguyõn thĩõn nhiõn. VỸ đõ nh ai quan tũm ợõn viõc trạng cõy ợõ lỄy cĐĩ ợũn??

C.2 GiO vai trũ hẹ trĩ

Dù ĩn ợĩ lũa chẵn vai trũ hẹ trĩ thay cho vai trũ tiõn phong trong mảĩ đOĩng hoOĩt ợẽng. Lũ thõ cĐa ợĩõu nũ lĩ nhõng ợẽĩ t-ĩng hoOĩt ợẽng khĩc ợĩc khuyõn khĩch chỄu trĩch nhiõm. Vai trũ hẹ trĩ phõĩ ợĩc lĩm rã sau khi tham khõo Y kiõn vĩi cĩc

gòi tìng hoÓt óng khĩc. TẾT n्हon ợiòu n्हỹ dao óng giOa mét hoÓt óng n्हỹ vủ hoÓt óng khĩc. Vai trủ hợ trủ trong quĩ trỀnh giao ợẾT sỹ cũ ĐÓng khĩc vủ vai trủ cĐa dù Ỉn trong vớo giủ thớu bớo cội tòn.

Vai trủ hợ trủ khõng thớ ợc lừm rá vủ ợlừm phỈn ngay tồ ợđu. Nã phội lừ mét phđn trong quĩ trỀnh hác hái qua hính óng cĐa tá dù Ỉn thõng qua giủm SỈT tòn trỀnh cõng vớo ợó óng mét vai trủ hợ trủ trong sù híp tũc vủ cũc ợòi tìng khĩc nhau.

Sù thỈch thực sỹ gỒn liờn vủ vai trủ hợ trủ nõu cũc ợòi tìng tòn phong khõng thùc hion trỈch n्हon cĐa há theo óng sù trõng ợi cĐa dù Ỉn. Trong trờng híp nh vey, cũc dù Ỉn thờng lOÍ phội giO vỂ trỖ tòn phong n्हũm ợÓt kỏt quộ nhanh chãng. ợó phỈt huy tỖnh bõn vỒng vủ quỳon lừm chĐ, trong trờng híp n्हỹ dù Ỉn phội lừa chản vớo tham khộo Ý kiỏn vủ ợlừm phỈn, thợm chỖ nõu cũc kỏt quộ ợÓt ợc muón hỦn mong ợi.

C.3 Thay ợai cũc hợ thờng sỏ dõng ợẾT

VỀn ợo ợạt ra ợòi vủ dù Ỉn lừ phội gấp phđn tham gia vủo vớo thay ợai cũc hợ thờng sỏ dõng ợẾT. Mét trong nhỒng vỀn ợo chĐ chệt trong trờng híp n्हỹ lừ quĩ trỀnh chuyón ợai tồ du canh sang nhỒng hợ thờng sỏ dõng ợẾT cũ ợỀnh hỦn. Hion nay, dù Ỉn ợi lừa chản 2 ợiỏm xuẾT phỈt:

1. hợ trủ quĩ trỀnh giao ợẾT
2. hợ trủ vớo xỈc ợỀnh bã sung ợẾT nõng nghiỏp vủ ợẾT rõng

ợòi vủ vớo giao ợẾT, nhỒng ngòi sỏ dõng ợẾT sỹ cũ ợc quỳon sỏ dõng ợẾT cĐa há mét cũch rá rừng. ợiòu n्हỹ sỹ cho há an tồn vủ tin tẻng, khuyón khỖch há tiỏp n्हệp thõm n्हữu hỀnh thực sỏ dõng ợẾT cũ ợỀnh. Thợm chỖ nõu ợiòu n्हỹ ợc thùc hion, cũ thớ sỹ cũ n्हữu vỀn ợo nãi bệp cũn giội quỏt:

- NhỒng tranh chỀp liờn quan ợỏn vớo giao ợẾT ợỉ ợc giội quỏt ẽ mục ợé nừo, hoặ cũc tranh chỀp n्हỹ vỀn ợang "nãng bãng" ẽ mục ợé nừo, mặ dĩ ẽ quy mớ nhá hỦn?
- Vớo giao ợẾT ợỉ tOó cũ húi ẽ mục ợé nừo cho ngòi đờn vừng cao ợó cũ thớ bỔt ợđu nhỒng hỀnh thực sỏ dõng ợẾT cũ ợỀnh hỦn trỏn ợẾT thỀp?
- NhỒng tìom nỪng trong kiỏn thực bõn xủ vủ hỀnh thực vủ thùc tiỒn cĐa hợ thờng sỏ dõng ợẾT cũ ợỀnh lừ gỀ?
- Quỳon sỏ dõng ợẾT mủi vủ truyón thờng tạn tOí song song ẽ mục ợé nừo trong tỀnh trỒng mét phđn ngòi sỏ dõng ợẾT vỀn tởn trãng quỳon sỏ dõng ợẾT truyón thờng mặ dĩ quĩ trỀnh giao ợẾT ợỉ hoản tẾT?
- NhỒng gỀ thệp sù khuyón khỖch vủ cộp trẽ ngòi đờn vừng cao thay ợai hợ thờng sỏ dõng ợẾT cĐa há, vủ lừm thỏ nừo ợó cũn cũn nghiỏng hỦn vủ khuyón khỖch? NhỒng "khuyón khỖch" mủi lừ gỀ, vủ vai trủ cĐa dù Ỉn trong vớo n्हỹ nh thỏ nừo?

Vỏ ợiỏm xuẾT phỈt thự hai, cũ lý dù Ỉn sỹ phội ợòi ợđu vủ nhỒng vỀn ợo sau:

- Lờm trờng LỤk cũ thớ linh hoÓt ợỏn mục ợé nừo trong vớo phòn chia ợẾT rõng vủ trong vớo thỏ nghiỏm cũc ph- Ừng phỈp híp tũc quỏn lỖ, vỖ đỏ nh rõng ợiòu?
- ThĐ tỏc nh thỏ nừo thỀ phỈ híp ợó cũ thớ ợÓt ợc sù thờng nhỀt vủ híp tũc quỏn lỖ giOa lờm trờng vủ ngòi đờn?
- Tìom nỪng trong vớo sỏ dõng vủ thu nhậ cũc sỏn phẻm rõng ngoỉ gẹ lừ gỀ? CỈc sỏn phẻm rõng ngoỉ gẹ cũ thớ trẽ thừnh nguạn thu n्हệp tòn mặ bã sung ẽ mục ợé nh thỏ nừo vủ ợòi vủ ợòi tìng nừo?
- Tìom nỪng vủ cũ húi cho vớo phỈt trỏn cũc hợ thờng nõng lờm kỏt híp nh mét hỀnh thực sỏ dõng ợẾT cũ ợỀnh?
- Tìom nỪng cĐa vớo tỪng cõng sỏ dõng ợẾT ẽ vừng ợẾT thỀp, vỖ đỏ nh vớo sỏ dõng hÓt giềng ngõ lai nh thỏ nừo?
- Cũ nhỒng tìom nỪng gỀ cho cõy trãng lỂy tòn mặ cũ thớ lừ mét phỪng Ỉn thay cho trãng cũ phỏ?

d. Nguyón tOó vủ tiỏu chỖ xỈc ợỀnh nhỒng thùc tiỒn tèt nhỀt

XỈc ợỀnh nhỒng thùc tiỒn tèt nhỀt trong quỏn lỖ vừng ợđu nguạn ẽ hó lu sỏng Mỏkõng lừ mét phđn trong nhỒng hoÓt óng cĐa dù Ỉn MRC/GTZ. Trong khi xỈc ợỀnh nhỒng thùc tiỒn tèt nhỀt n्हỹ, vỀn ợo **nhỒng tiỏu chỖ thỖch híp** ợc ợa vủo nẻi dung lừm vớo. Trong vỀn ợo n्हỹ chõng tõi ợỉ lừm vớo vủ RECOFTC ngỖy 7/5, vủ sù tham gia cĐa ợng Pearmsak Makarabhiron (RECOFTC), Dr.Bob Fisher (RECOFTC) ngòi khõng cũ mặ suệt buái lừm vớo, ợng Schremp (củ vỀn cĐa Ủu ban sỏng Mẻkõng), ợng Christoph Feyen (củ vỀn GTZ) vủ ợng Michael Gluck (quỳon cũ vỀn trờng). Kỏt quộ cĐa buái

lầm việc này cả thố tâm tỐt nh sau:

Khĩ niom "thùc tiỐn tèt nhỀt" mang mét rĐi ro: nã cả thố ợc hiếu nh mét phỮng thực ợc lập lÓi y nguyờn. Cả thố "nhỔng trềng híp tham khộo" hoặc "nhỔng quan ợiốm khộo quan" lầ nhỔng khĩ niom hOu đong hỦn. ợc phòn biot quĩ trỀnh hác hái vì lập lÓi mĩy mắc, chóng tới ợĩ xĩc ợỀnh nhỔng vỀn ợồ chỸnh sau ợờy:

- Việc Ấp đong phỮng thực hác hái cả thố ợc minh hoỒ vì khĩ niom hoĩ nh thỏ nồo?
- NhỔng kinh nghiờm hĩa hỦn vì phỮng thực hác hái cả thố ợc giú thĩou nh thỏ nồo ợc thuyỏt phòc nhỔng ngèi vỀn ợang thùc hĩa phỮng thực lập lÓi y nguyờn?
- VỀn ợồ phỈt huy quyờn lầm chĐ vèn lầ mét thĩou sắc cĐa phỮng thực lỔp lÓi mĩy mắc cả thố ợc ợi ợuýt nh thỏ nồo?
- Trong khi xĩc ợỀnh nhỔng thùc tiỐn tèt nhỀt hoặc nhỔng trềng híp tham khộo, lầm thỏ nồo ợc trỄnh nhÓi lÓi mĩy mắc, vỸ đò nh khi hái: trong nhỔng ợi ợu kĩa nồo thỀ hỀnh thực nồo cĐa du canh cả lĩ hay cả hÓi cho sù bòn vỔng cĐa hó lu sồng Mỏkống?

Trong khi xĩc ợỀnh nhĩom vồ cĐa ợng Pearmsak Makarabhirom, nhỔng bíc sau ợĩ ợc xĩc ợỀnh:

1. ợĩnh giũ nhỔng kinh nghiờm hĩa cả cĐa dù Ìn trong lũnh vùc quộu lỸ tĩi nguyờn cả sù tham gia cĐa ngèi đòn
2. Xĩc ợỀnh phỔm vi cõng vioc
3. NhỔng ợi ợu tĩng ợi ợu quyỏt: cỈc dù Ìn hoỒt ợéng trong lũnh vùc quộu lỸ tĩi nguyờn cả sù tham gia cĐa ngèi đòn trong vĩng hó lu sồng Mỏkống.
4. NhỔng ngèi lầm chỸnh sỈch, ợỒi đion cỈc hác vion hoặc cỈc nhầm mốc tiỏu
5. Lừa chẳn 6 trềng híp cĐa ThỈ lan, trong giai ợoỒn ợđu:
 - 2 trềng híp: cỈc dù Ìn vèn ChỸnh phĐ không cả trĩ gióp bòn ngoĩi
 - 2 trềng híp: cỈc dù Ìn song phỮng hoặc ợa phỮng
 - 2 trềng híp: cỈc dù Ìn phi chỸnh phĐ

ợc phòn tỸch 6 trềng híp nầy, nhỔng cầu hái sau ợĩ ợc xĩc ợỀnh:

- CỈc nguạn vèn?
- CỈc ợạc ợiốm cĐa mõi trềng tù nhĩon?
- NhỔng tĩi nguyờn thĩon nhĩon nồo ợc chó trắng?
- NhỔng mốc tiỏu vì mốc ợỸch chỸnh lầ gỀ?
- Cả danh sỈch nhỔng sỈch ợĩ xuỀt bộn hay không?

CỈc cầu hái phòn tỸch:

- Ai céng tĩc vĩ ai vì nh thỏ nồo?
- Ai nhện phòn cõng uũ quyờn cĐa ai?
- *[Dù Ìn ợĩ lầm gỀ ợỏ xờy dùng lầng tin cĐa cỈc ợi ợu tĩng khỈc nhau?]*
- Dù Ìn ợĩ lầm gỀ ợỏ phỈt huy nỪng lúc cĐa cỈc ợi ợu tĩng, ợạc biot lầ nhỔng ngèi sỏ đong tĩi nguyờn?
- *[PhỮng thực hoỒt ợéng trong quy hoỒch sỏ đong ợỀt?]*
- *[Dù Ìn ợĩ ợắng gắp ẽ mục ợé nồo vầo vioc thay ợai cỈc hơ thềng sỏ đong ợỀt vì nỏu cả thỀ nh thỏ nồo?]*
- CỈc nhầm mốc tiỏu cả thay ợai cỈc thùc tiỐn truyờn thềng cĐa hỏ hay không?
- Hỏ hác hái nh thỏ nồo?
- CỈc nhầm mốc tiỏu cả chỀp nhện dù Ìn hay không?
- PhỮng thực hoỒt ợéng trong vioc phỈt trĩon cõng nghơ nh thỏ nồo?
- *[Dù Ìn ợi ợu quyỏt vỀn ợồ giú vì sù bỀnh ợỒng nh thỏ nồo?]*
- *[Vai trầ cĐa trĩ cỀp lầ gỀ?]*
- NhỔng nhòn tè cả lĩ vì cả hÓi ợi vĩ sù thĩnh cõng lầ gỀ?
- Cđn phoi lầm gỀ ợỏ duy trỀ sù thĩnh cõng?
- Cả thố lập lÓi kinh nghiờm cĐa hỏ hay không?

Phô lôc 1

ĐỀU KHOẢN THAM CHIỂU

- Quận Lỵ tĩi nguyện thông qua cĩc phĩng thực tũ hợ trĩ (ợĩnh giĩ tĩm nũng)
- Ớĩnh giĩ cĩc phĩng thực tham gia hion tĩi do cĩn bẻ dù ĩn sỏ dõng
- Kỏt quộ cĐa ợĩt PRA lĩn ợđũ: sũ phĩt trĩon cĐa phĩng thực hợ trĩ cĐa dù ĩn: cĩc bion phĩp xỳy dũng lĩng tin (CBM), cĩc bion phĩp hợ trĩ (BM), cĩc chiỏn lĩc can thiỏp (IS), sũ kỏt hĩp cĐa CBM, BM vĩ IS.
- Nhõng ợờ xuết vờ sũ hĩp tĩc vĩ cĩc ợời tĩc, ợạc bĩot vĩ CARE quộc tỏ
- Nhõng ợờ xuết ợời vĩ vĩoc phờn tĩch thĩch ợĩng tĩnh hĩnh tũ chũc ợĐa phĩng vĩ trỏng tĩm lĩ cĩc quĩ trĩnh ợũi mĩi vĩ vĩoc giũ thiou nhõng ợời tĩng mĩi (cĩc dù ĩn)
- ợờ xuết vờ vĩoc giĩm sĩt tĩon trĩnh cõng vĩoc
- ợờ xuết vờ sũ phĩt trĩon nhẹn thực cĐa dù ĩn
- ợờ xuết vờ sũ hĩp tĩc trong tũng lai giũa chũon gia vĩ dù ĩn
- ợờ xuết vĩ ợờ nghĩ vờ nguyện tĩc vĩ tĩou chĩ xĩc ợĐnh nhõng thũc tĩon tèt nhĩt (Querschnittsanalysen), vĩ dõ nh "cĩc dù ĩn chõn trĩi mĩi".

CHỖ THỸCH

1 Nũi theo nghũ khĩc, "tĩi" chũ chũon gia Thomas Schwedersky, "chõng tĩi " chũ cĩc thĩnh vĩon cĐa tũ dù ĩn vĩ tĩi cĩng lĩm vĩoc nhĩou buũi.

2 Nhõng phũn vĩot chỖ in nghiõng vĩ trong ngoỏc vuõng lĩ nhõng cõu hỏi, bĩnh lũc vĩ ợờ xuết tĩi nghũ ra trong khi sốn thỏo bĩo cĩo nĩy

3 Hũu hỏt "chõng tĩi" bao gỏm õng Micheal Glueck, õng Trũn Ngỏc Thanh, õng Trũn HỮu Nghĩ vĩ õng Y Wel Kso cĐa tũ dù ĩn, cõng nh ba Lindsay Anne Ratcliffe (CARE) vĩ õng Nguyõn Vờ Khĩi (CARE). Chũ cũ ngũy 2 vĩ 3/5 tĩi lĩm vĩoc vĩ nhũm nhũ hũũ gỏm õng Thanh, õng Nghĩ vĩ õng Y Wel Ksor.

4 Cĩc bion phĩp thỏ nghiõm lĩ khĩi niõm cĐa tũ dù ĩn vờ phĩng phĩp xỳy dũng lĩng tin. Dũa trõn cõng vĩoc PRA nhõng bion phĩp nĩy ợc thũc hion vĩ hy vỏng thỏ nghiõm sũ tĩou nõn bĩc nhộv vĩt qua khoõng cĩch,